

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΦΛΩΡΙΝΑΣ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Τίτλος πτυχιακής εργασίας:

Διερεύνηση της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας
Εκπαίδευσης για την ανίχνευση και τη διαχείριση περιστατικών παιδικής
κακοποίησης.

Πτυχιακή εργασία του

Βρυώνη Παναγιώτη Α.Μ.4851

Φλώρινα

Σεπτέμβριος 2022

Φύλλο Εξέτασης

1.

Επόπτης: _____

Βαθμός: _____

Υπογραφή: Ημερομηνία:

2. Δεύτερος Βαθμολογητής: _____

Βαθμός: _____

Υπογραφή: Ημερομηνία:

Γενικός Βαθμός: - _____

Ο/Η συγγραφέας..... βεβαιώνει ότι το περιεχόμενο του παρόντος έργου είναι αποτέλεσμα προσωπικής εργασίας και ότι έχει γίνει η κατάλληλη αναφορά στις εργασίες τρίτων, οπού κάτι τέτοιο ήταν απαραίτητο, σύμφωνα με τους κανόνες της ακαδημαϊκής δεοντολογίας.

Υπογραφή:

Ημερομηνία:

Περιεχόμενα

Φύλλο Εξέτασης	2
Περίληψη	4
Abstract & keywords	5
Εισαγωγή	5
Κεφ.1. Παιδική Κακοποίηση	6
1.1 Ορισμός παιδικής κακοποίησης.....	6
1.2 Ιστορική Αναδρομή	7
Κεφ. 2. Μορφές Κακοποίησης, Συνέπειες και Αίτια.....	9
2.1 Σωματική Κακοποίηση	9
2.2 Συναισθηματική Κακοποίηση.....	10
2.3 Σεξουαλική κακοποίηση	11
2.4 Παραμέληση	13
2.5 Αίτια παιδικής κακοποίησης.....	15
2.6 Επιπτώσεις κακοποίησης στα παιδιά	17
2.7 Πρόληψη	19
Κεφ 3 . Νομοθετικό πλαίσιο για την παιδική κακοποίηση.....	22
3.1. Δικαιώματα του παιδιού	22
3.2 Νομοθεσία στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	23
3.3 Εθνική Νομοθεσία	24
3.4 Σχολικές δράσεις για κακοποίησή παιδιών.....	26
Κεφ.4. Μεθοδολογία Έρευνας.....	28
4.1 Είδος Έρευνας.....	28
4.2 Ερευνητικό Ερώτημα.....	28
4.3 Σκοπός Έρευνας.....	28
4.4 Στόχοι Έρευνας.....	29
4.5 Δειγματοληψία	29

4.6 Μέθοδος Συλλογής Δεδομένων	29
4.7 Τήρησή απορρήτου	30
Κεφ5. Παρουσίαση πινάκων και αποτελεσμάτων της έρευνας.....	30
5.1 Αποτελέσματα ερευνάς, ανάλυσή πινάκων στατιστικά/περιγραφικά	30
5.2 Συμπεράσματα ερευνάς	54
5.3 Προτάσεις για περαιτέρω ερευνά.....	57
Βιβλιογραφία	58
Ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα ερευνά:.....	63

Περίληψη

Η παρούσα ερευνητική εργασία διαπραγματεύεται τα φαινόμενα παιδικής κακοποίησης και το πως οι εκπαιδευτικοί τα αναγνωρίζουν και τα αντιμετωπίζουν. Αρχικά δίνεται ο ορισμός της κακοποίησης καθώς και μια ιστορική αναδρομή για το φαινόμενο αυτό η οποία αρχίζει από την ανακάλυψη της μέχρι να έρθουμε στο σήμερα. Έπειτα χωρίζουμε τα 3 είδη κακοποίησης που υπάρχουν (σωματική , συναισθηματική , σεξουαλική) και δίνουμε τα βασικά χαρακτηριστικά τους, τους ορισμούς τους αλλά και μερικά σημάδια τα οποία χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για να τους βοηθήσουν να ξεχωρίσουν το κάθε είδος. Συνεχίζουμε με τα αίτια της κακοποίησης καθώς με τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει αυτό το φαινόμενο στα παιδιά αλλά και στην ενήλικη τους ζωή. Τέλος αναφερόμαστε στο νομοθετικό πλαίσιο και την εξέλιξή του μέχρι το σήμερα αλλά και στην βοήθεια και στην στήριξη που παρέχετε στα παιδιά σε διεθνές, εθνικό αλλά και σε σχολικό επίπεδο μέσα από την ισχύουσα νομοθεσία

Abstract & keywords

The presented research has as its main point the child abuse phenomenon as well as how the elementary school teachers become aware of it and handle it. Firstly we are referring to the definition of the child abuse and to the history recursion till we reach the meaning it has today. After that we are separating child abuse to its three categories (physical, emotional, sexual) and we refer to their basic features , their definitions as well as some signs that each one of them has, in order for the school teachers to be able to tell them apart. Furthermore we are continuing with the causes that child abuse can have as well as the consequences it has both during and during their adult life. Last but not least we are examing the laws that are in place and how they evolved into the laws we currently have as well as how they help and support children in international, ethnic and school level

Keywords

Child abuse

Elementary school teachers

Managing child abuse phenomenons

Readiness

Prefered actions

Εισαγωγή

Η παρούσα ερευνά αναφέρεται στην ετοιμότητα των εκπαιδευτικών να αντιμετωπίσουν τα φαινόμενα παιδικής κακοποίησης τα οποία μπορεί να υπάρχουν μέσα στην σχολική τάξη. Τα παιδιά τα οποία πέφτουν θύματα κακοποίησης στο σπίτι και μετα έρχονται στο σχολείο έχουν έναν διαφορετικό τρόπο σκέψης και κατανόησης του κόσμου σε σχέση με τους συμμαθητές τους .Αυτό τους ξεχωρίζει μέσα στην τάξη καθώς το τραύμα που κουβαλάνε από το σπίτι όχι μόνο τους κάνει να βλέπουν τον

κόσμο διαφορετικά αλλά και τα αλλά παιδιά της ηλικίας τους, τους βλέπουν με διαφορετικό τρόπο. Δεν έχουν όμως όλοι οι δάσκαλοι τις απαραίτητες γνώσεις που χρειάζονται για να διαχειριστούν ένα τέτοιο περιστατικό μέσα στην τάξη. Πολλοί από τους εκπαιδευτικούς δεν γνωρίζουν την διαδικασία αντιμετώπισης τέτοιων περιστατικών ή και φοβούνται να το αναφέρουν καθώς κάτι τέτοιο θα βάλει την οικογένεια αλλά και το παιδί σε μια δύσκολη θέση όπου θα στοχοποιηθούν και αυτό μπορεί να βλάψει το κοινωνικό περιβάλλον του παιδιού και βραχυπρόθεσμα αλλά και μακροπρόθεσμα. Όμως ο εκπαιδευτικός είναι στην πρώτη γραμμή του συμβάντος και πρέπει να ξέρει και να αναγνωρίζει αυτά τα φαινόμενα καθώς εάν το αγνοήσει ή δεν το καταλάβει ότι ένα παιδί κακοποιείται η βλάβη που θα δημιουργηθεί στο μαθητή από την κακοποίηση που δέχεται κάθε μέρα θα είναι ανεπανόρθωτη τόσο σαν έφηβος όσο και σαν ενήλικας με αποτέλεσμα να τον κρατήσει πίσω στην καθημερινότητα του.

Κεφ.1. Παιδική Κακοποίηση

1.1 Ορισμός παιδικής κακοποίησης

Ένας από τους βασικούς άξονες κάθε επιστημονικής εργασίας είναι η κατανόηση των ορισμών οι οποίοι θα ερευνηθούν στην συνέχεια. Η κατανόηση τους είναι σημαντική για τον αναγνώστη καθώς θα μπορέσει να επεξεργαστεί καλύτερα το περιεχόμενο της ερευνάς, Το αντικείμενο της ερευνάς αυτής είναι η παιδική κακοποίηση. Ο όρος αυτός ακούγεται συχνά στην καθημερινότητα των ατόμων με παιδιά αλλά και των εκπαιδευτικών. Πολλοί όμως, είτε είναι γονείς είτε είναι εκπαιδευτικοί δεν μπορούν να καταλάβουν πλήρως την σημασία του. Ο ορισμός παιδική κακοποίηση αναφέρεται σε ένα μεγάλο φάσμα συμφορών οι οποίες συμπεριλαμβάνουν ένα ρίσκο για το παιδί (National Academies Press, 1993). Ο όρος αυτός περιέχει 4 κατηγορίες οι οποίες είναι αναγνωρισμένες. Αυτές είναι οι εξής: Σωματική κακοποίηση , Σεξουαλική κακοποίηση , Παραμέληση και Συναισθηματική κακοποίηση. Κάθε μια από αυτές τις κατηγορίες εμπεριέχει ένα μεγάλο φάσμα, από συμπεριφορές των γονέων, οι οποίες είναι επικίνδυνες για το παιδί και μπορούν να δημιουργήσουν προβλήματα τόσο στην υλική του υπόσταση όσο και στον και στον ψυχικό του κόσμο. Ανάλογα με τον κάθε τύπο κακοποίησης υπάρχει μια λίστα με “συμπτώματα” τα οποία εμφανίζουν κατά ακολουθία τα παιδιά τα οποία πέφτουν

θύματα κακοποίησης. Με την χρήση αυτής της λίστας οι ειδικοί καθώς και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καταλάβουν καλύτερα τι τύπο κακοποίησης έχει υποστεί το κάθε παιδί και συνεπώς να δράσουν με τον κατάλληλο τρόπο για την αντιμετώπιση του φαινομένου αυτού. Η παιδική κακοποίηση μπορεί να παρθεί σαν ένα είδος κατάχρησης εξουσίας από τον γονέα ο οποίος είναι πιο δυνατός και πιο αναπτυγμένος νοητικά και συναισθηματικά πάνω στο παιδί το οποίο είναι πιο αδύναμο σωματικά αλλά και ψυχικά. Οι τρόποι με τους οποίους οι γονείς ασκούν αυτή την εξουσία είναι πάρα πολλοί και συχνά συνδυάζονται με τον έλεγχο του παιδιού έτσι ώστε το παιδί να μην καταλάβει ότι ο τρόπος συμπεριφοράς τους δεν είναι ο φυσιολογικός ,με αποτέλεσμα να το μπλοκάρουν και να μην το αφήνουν να καταλάβει πιος είναι ο φυσιολογικός τρόπος συμπεριφοράς μέσα σε μια οικογένεια. Έχοντας συνηθίσει σε αυτόν τον τρόπο ζωής το παιδί δεν αναζητεί κάποια βοήθεια. Αυτό το συμβάν μπορεί να συμβεί είτε μια φορά αλλά και κάτ.' επανάληψη για ένα χρονικό διάστημα εβδομάδων, μηνών ακόμα και χρονών. Φυσικά όσο αναφορά τους σωματικούς τραυματισμούς του παιδιού πρέπει να μην οφείλονται σε κάποιο ατύχημα ή στην απροσεξία του παιδιού αλλά να είναι προϊών ενός ενήλικα.

1.2 Ιστορική Αναδρομή

Η παιδική κακοποίηση είναι ένα φαινόμενο το οποίο υπήρχε ήδη από την αρχαιότητα. Παραδείγματα παιδικής κακοποίησης μπορούμε να βρούμε σε παλιά λογοτεχνικά έργα, ιστορίες ακόμα και στην μυθολογία. Κατά τα χρόνια η σκέψη του ανθρώπου έχει αναπτυχθεί αρκετά και η κατανόηση του για τον κόσμο έχει γίνει πιο σφαιρική και πιο λογική. Στην αρχαιότητα όμως οι άνθρωποι είχαν μια διαφορετική νοοτροπία με αποτέλεσμα να σκέφτονται διαφορετικά από ότι έχουμε συνηθίσει εμείς. Ακόμα και στην μυθολογία μπορούμε να δούμε την χαρακτηριστική ιστορία του Ηφαίστου. Ο Ήφαιστος γεννήθηκε από τους θεούς και σαν παιδί ήταν από την γεννά του άσχημος και κουτσός. Η Ήρα όμως τον πέταξε στην θάλασσα και τον εξόρισε από τον Όλυμπο.

Ακόμα και πιο μετα στην εποχή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας (330-1453 μ.Χ.) μπορούμε να διακρίνουμε αρκετά φαινόμενα που τώρα θα ήταν μέσα στο πλαίσιο της παιδικής κακοποίησης. Για αρχή τα παιδιά μπορούσαν να παντρευτούν σε μια πολύ μικρή ηλικία. Η ηλικία τότε στην οποία τα παιδιά παντρευόντουσαν ήταν 12 για τα

κορίτσια και 14 για τα αγόρια. Χαρακτηριστική είναι η πληθώρα των αναφορών που υπάρχουν ότι δήλωναν ψεύτικες ηλικίες για να παντρευτούν πιο νωρίς από ότι όριζε ο νομός. Σαν αποτέλεσμα πολλές φορές αυτό κατέληγε σε βιασμό μετά το γάμο καθώς ο ένας από τους δυο ήταν μέχρι και 7 χρονών όταν παντρευόντουσαν. Ένα δεύτερο παράδειγμα που μπορούμε να δούμε στην Βυζαντινή Αυτοκρατορία είναι η παιδική πορνεία που υπήρχε τότε. Τα παιδιά από τις πιο φτωχές οικογένειες, κατά κύριο λόγο τα κορίτσια, τα πουλούσαν και τα εξέδιδαν σε άντρες διαφόρων ηλικιών για να βγάλουν λίγα παραπάνω χρήματα. Για αυτές τις οικογένειες οι κόρες ήταν απλά ένας τρόπος για να βγάλουν λίγα χρήματα ακόμα. Στην σημερινή εποχή η ίδια πράξη τιμωρείται από τον νομό αλλά τότε ήταν κάτι το φυσιολογικό και το αποδεκτό από όλους τους ανθρώπους της εποχής αυτής (Lascaratos & Poulakou-Rebelakou, 2000). Ένα τελευταίο παράδειγμα που μπορούμε να δούμε στα πλαίσια της εποχής αυτής είναι ο ευνουχισμός των νέων. Με αυτήν την πράξη το άτομο κατάφερνε να εξασφαλίσει κάποια καλύτερη θέση ή κάποια καριέρα στην τότε κοινωνία. (Σταυρακάκης Ν., 2016)

Τώρα ερχόμαστε πιο κοντά στην σημερινή εποχή. Από τον 17^ο αιώνα είχαν έρθει οι βάσεις για να γίνει μια μεγαλύτερη επεξεργασία όσο αναφορά τα παιδιά και την παιδική κακοποίηση. Μπορεί να μην υπήρχε η παιδική κακοποίηση τότε όπως στα Αρχαία χρόνια που ήταν ένα σοβαρό θέμα της τότε κοινωνίας αλλά η παιδική κακοποίηση συνεχιζόταν. Υπήρχε ακόμα αυτό το φαινόμενο μέσα στις οικογένειες αλλά και στα σχολεία καθώς προσπαθούσαν να κάνουν τα παιδιά να πάρουν γνώσεις αλλά και να πειθαρχήσουν μέσω της σωματικής βίας. Αργότερα τον 18^ο αιώνα αρχίσαν οι γονείς να παίρνουν πιο ενεργό ρολό στην φροντίδα του παιδιού αλλά και η σωματική τιμωρία έφτασε σε μειωμένα ποια επίπεδα σε σχέση με τον προηγούμενο αιώνα. Τελικά τον 19^ο με 20^ο αιώνα η βίαιη ανατροφή του παιδιού που ήξεραν μέχρι τότε άρχισε να αντικαθιστάται με μια μορφή καθοδήγησης από τους εκπαιδευτικούς και γονείς αλλά και κοινωνικοποίησης (DeMause, 1995). Ένας παιδίατρος στις Ηνωμένες Πολιτείες με το όνομα Kambe H. μαζί με τους συνεργάτες του ήταν ο πρώτος ο οποίος χρησιμοποίησε τον όρο “κακοποιημένο παιδί”» (Rosenfeld & Newberger, 1977) Το 1988 ένας από τους πιο ριζοσπάστες φιλοσόφους του 20^{ου} αιώνα ο Bloch.H. ανέβασε ένα άρθρο σχετικά με την παιδική κακοποίηση με τίτλο: “ Μια επισκόπηση της απανθρωπιάς προς τα παιδιά” όπου περιγράφει όλες τις αντίξοες συνθήκες τα παιδιά έπρεπε να περάσουν μέσα στα χρόνια και όλα τα περιστατικά κακοποίησης τα οποία πέρασαν μέχρι το σήμερα. Το 1989 έχουμε την Σύμβαση για τα Δικαιώματα του

Παιδιού που κατοχυρώθηκε παγκόσμιος μετα από γενική συνέλευση του Ο.Η.Ε. Λίγα χρόνια μετά από αυτό ,1999, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας προσπάθησε να ξεμπερδέψει το τι ακριβώς είναι η παιδική κακοποίηση εφόσον οι διάφοροι ορισμοί οι οποίοι υπήρχαν δεν βοηθούσαν στην μελέτη του φαινομένου καθώς και την σύγκριση αποτελεσμάτων. Έτσι έδωσε έναν γενικό ορισμό με σκοπό να έχουν όλοι οι ερευνητές μια σαφή εικόνα του φαινομένου.

Κεφ. 2. Μορφές Κακοποίησης, Συνέπειες και Αίτια

2.1 Σωματική Κακοποίηση

Πριν αρχίσουμε να βλέπουμε τα σημάδια της παιδικής κακοποίησης πρέπει να καταλάβουμε ότι αυτή η έρευνα αναφέρεται σε παιδιά Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Όπως μπορούμε να καταλάβουμε τα μικρά παιδιά έχουν συνέχεια σημάδια και μπορούν να χτυπήσουν πολύ πιο ευκολά από τα μεγαλύτερα σε ηλικία παιδιά ή από εμάς. Είναι συνέχεια δραστηριά και κάνουν αθλήματα αλλά παίζουν και παιχνίδια όπως είναι το κυνηγητό, φούρνος, μήλα καθώς και μια πληθώρα άλλων που έχουν έναν αρκετά μεγάλο κίνδυνο τραυματισμού. Για να πούμε με ασφάλεια ότι το παιδί έχει τραύματα από κακοποίηση και όχι λόγο παιχνιδιού ή απροσεξίας πρέπει να γίνει μια εξέταση των τραυμάτων από έναν γιατρό ο οποίος θα μπορέσει να καθορίσει τα αίτια τους. Οι δάσκαλοι όμως δεν έχουν τέτοιες εξειδικευμένες γνώσεις ώστε να μπορούν να καταλάβουν από που προήρθαν τα τραύματα του παιδιού οπότε πρέπει να είναι πολύ προσεχτικοί και να μάθουν να αναγνωρίζουν τα χαρακτηριστικά και τα σημάδια ενός κακοποιημένου παιδιού. Πριν τα αναφέρουμε ας δούμε λίγο τον ορισμό της σωματικής κακοποίησης. Σωματική κακοποίηση είναι η σκόπιμη χρήση σωματικής βίας εις βάρος ενός παιδιού η οποία προκαλεί ή μπορεί να προκαλέσει βλάβη στην υγεία, αξιοπρέπεια, ανάπτυξη, επιβίωση του παιδιού. Τις περισσότερες φορές αυτή η πράξη λαμβάνει χώρα στο σπίτι και έχει την μορφή της τιμωρίας σύμφωνα με το Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού. Τα περιστατικά σωματικής κακοποίησης πάρα το γεγονός ότι αναφέρονται στην υλική υπόσταση του παιδιού έχουν και ένα έντονο ψυχολογικό αντίκτυπο. Τα σημάδια αυτού του είδους της κακοποίησης μπορούν να φανούν και από το σώμα αλλά και από την συμπεριφορά του θύματος. Όσο αναφορά το σώμα τα σημάδια που μπορούμε να διακρίνουμε είναι: χτυπήματα, σημάδια από κλωτσιές, δαγκώματα, στραγγαλισμού, κάψιμο από τσιγάρα, εγκαύματα,

δηλητηρίαση , μελανιές , σημάδια από μαστίγιο ή και συχνά κατάγματα οστών. Τώρα όσο αναφορά τα υπόλοιπα , είναι σημάδια τα οποία πηγάζουν από το ψυχικό τραύμα των παιδιών που βρέθηκαν σε έντονα περιβάλλοντα κακοποίησης. Μερικά από αυτά είναι η μειωμένη ικανότητα για ευχαρίστηση , διαταραχές συμπεριφοράς , μειωμένη αυτοεκτίμηση , απόσυρση , εναντιωματική συμπεριφορά , μεγάλη διεγερσιμότητα , ψυχαναγκαστικότητα, ψευδό-ενήλικη συμπεριφορά αλλά και τα μαθησιακά προβλήματα που μπορεί να έχει. Φυσικά σε καμία περίπτωση δεν φταίει το παιδί για οποιαδήποτε από αυτά αλλά ο τραυματισμός του παιδιού δείχνει την ύπαρξη μιας ψυχικά άρρωστης οικογενείας από πίσω(Niaz et al.,2022)

2.2 Συναισθηματική Κακοποίηση

Η συναισθηματική κακοποίηση είναι ένα πολυσύνθετο φαινόμενο το οποίο σε πολλές περιπτώσεις μπορεί να βρεθεί μαζί με την σωματική κακοποίηση. Ο όρος αυτός άρχισε να ερευνάται από το 1970, οπότε τότε άρχισαν οι ψυχίατροι να το αναγνωρίζουν. Αυτό το είδος της κακοποίησης δεν είναι τόσο εύκολο στον ορισμό όπως η σωματική καθώς έχει πολλούς παράγοντες (κοινωνικοί, πολιτιστικοί ή και οικονομικοί.).Η ψυχολογική κακοποίηση είναι ο επαναλαμβανόμενος και επιβλαβής τρόπος συμπεριφοράς που μπορεί να έχει ο γονέας προς το παιδί του, ο οποίος καθορίζει την σχέση τους. Τα παιδιά που δέχονται αυτού το είδος της μεταχείρισης δεν εμφανίζουν κάποια άμεσα σημάδια όπως π.χ. μελανιές ή κάποιο σημάδι στο σώμα τους.. Για να καταλάβουμε καλύτερα αυτόν τον ορό μπορούμε να δούμε τα εξής παραδείγματα:

- Η τιμωρία χωρίς αυτή να ακολουθείται από κάποια λογική εξήγηση.
- Η συμπεριφορά απαξίωσης (π.χ. “δεν περιμένω από σένα ποτέ να κάνεις κάτι σωστά”).
- Ο έντονος τόνος της φωνής και οι υστερίες.
- Η περιφρόνηση (π.χ. “από πότε τολμάς να έχεις άποψη εσύ”).
- Η στέρηση της τροφής.
- Η απομόνωση.
- Η παραμέληση των αναγκών του (π.χ. η άρνηση της αγκαλιάς).
- Ο χλευασμός για τα συναισθήματά του (π.χ. “γιατί κλαψουρίζεις, τα μωρά μόνο κάνουν έτσι”).

Οι συνέπειες της κακοποίησης θα αρχίζουν να εμφανίζουν εμπόδια και προβλήματα και στα αργότερα στάδια της ζωής του. Υπάρχουν όμως κάποια σημάδια τα οποία το παιδί θα τα βιώσει την στιγμή που θα τραυματιστεί ψυχολογικά τα οποία είναι :

- Δυσκολίες συγκέντρωσης και χαμηλή σχολική επίδοση.
- Διαταραχές ύπνου και συχνούς εφιάλτες.
- Διατροφικές διαταραχές (ψυχογενή βουλιμία ή ανορεξία). Κατάθλιψη και αυξημένο άγχος.
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- Παραβατική και βίαιη συμπεριφορά.
- Τάσεις αυτοκαταστροφής και αυτοτραυματισμού.
- Χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών ουσιών.

Τα παιδιά αυτά αναγκάζονται να νιώθουν συνέχεια ότι δεν είναι τόσο καλά όσο τα αλλά άτομα , αισθάνονται κατώτεροι από τους άλλους και μονοί καθώς η ίδια η οικογένεια τους δεν τους ενθαρρύνει και δεν τους βοηθάει. Αυτό μπορεί να είναι πολύ τραυματικό για τα παιδιά τα οποία ζουν σε ένα σπίτι με ανθρώπους που τους τρομάζουν και δεν εμπνέουν κανένα αίσθημα εμπιστοσύνης. Αυτό κάνει την οικογένεια να φαντάζει το λιγότερο ασφαλή σημείο στον κόσμο ενώ θα έπρεπε να είναι το μέρος όπου το παιδί θα μπορεί να χαλαρώσει ,να παίξει και να ικανοποίηση της ανάγκες του (φαΐ, ύπνος , αγκαλιές,). Αυτό δεν μπορεί να γίνει σε ένα περιβάλλον που τον φοβίζουν συνέχεια και τον μειώνουν. Έτσι το παιδί καταστρέφεται ψυχολογικά και οι συνέπειες θα φανούν αργότερα, κατά την διάρκεια της εφηβείας ή και πιο μετα στο στάδιο της ενηλικίωσης. Τα παιδιά τα οποία εκτίθενται σε αυτό το είδος της κακοποίησης αδιαφορούν για την συναισθηματική τους ανάπτυξη. Έρευνες έδειξαν ότι τα ποσοστά των παιδιών που έπεσαν θύματα κακοποίησης έχουν περισσότερες πιθανότητες να διαγνωστούν με κατάθλιψη , διαταραχές άγχους, post-traumatic stress disorder αλλά και να αναδείξουν μια πιο επιθετική συμπεριφορά προς τους συνομήλικους τους. (Ying , 2020)

2.3 Σεξουαλική κακοποίηση

Η σεξουαλική κακοποίηση είναι ένα είδος κακοποίησης για το οποίο ακούμε αρκετά συχνά. Στην Ευρώπη πιο συγκεκριμένα το 1 στα 5 παιδιά πέφτουν θύμα σεξουαλικής κακοποίησης. Αυτή η πράξη ορίζεται σαν η οποιαδήποτε επαφή ενός ενήλικα με το παιδί όπου έχει ως σκοπό την έκθεση του σε σεξουαλικές πράξεις , χωρίς την θέληση

του , για την ικανοποίηση του ενήλικα. Συνήθως οι πράξεις αυτού το είδους συμπεριλαμβάνουν μια από τις εξής παραμέτρους:

1. Ο ενήλικας εκμεταλλεύεται τη σχέση εξάρτησης του παιδιού μαζί του
2. Η πράξη παραβιάζει την ακεραιότητα του παιδιού
3. Πρόκειται για πράξη που το παιδί δεν μπορεί να κατανοήσει και δεν διαθέτει την ανάλογη ωριμότητα και γνώση ώστε να δώσει τη συγκατάθεσή του
4. Η πράξη εκπορεύεται αποκλειστικά από τις ανάγκες του ενήλικα
5. Η πράξη παραβιάζει κοινωνικά ταμπού και είναι παράνομη

Σαν σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να παρθεί οποιοδήποτε κίνηση ενός ενήλικα που γίνεται προς το παιδί με έναν ερωτικό τρόπο. Αυτό μπορεί να αναφέρεται από το ποιο απλό που μπορεί να είναι μια αγκαλιά μέχρι και στις ερωτικές πράξεις μεταξύ ενήλικα και παιδιού. Τα παιδιά σε πολλές περιπτώσεις δεν το γνωστοποιούν καθώς πολλές φορές φοβούνται ή εκφοβίζονται από τον ενήλικα με τον οποίον έγινε αυτό το συμβάν. Πολλές είναι και οι φορές που δεν έχουν καταλάβει πλήρως το τι γίνεται μέχρι να είναι αργά. Επιπλέον τα περισσότερα από αυτά τα παιδιά είναι μικρής ηλικίας με λίγες επικοινωνιακές ικανότητες ή και παιδιά με ειδικές ανάγκες. Η πράξη της σεξουαλικής κακοποίησης δεν αφήνει μόνο σωματικά προβλήματα στο παιδί αλλά και το σημαδεύει ψυχικά καθώς είναι κάτι που δεν μπορούν να το ξεχάσουν ή να το ξεπεράσουν τόσο ευκολά με αποτέλεσμα να δυσκολευτούν στην σωστή ανάπτυξη τους. Τα σωματικά σημάδια τα οποία θα μας βοηθήσουν να καταλάβουμε ότι το παιδί έχει πέσει θύμα σεξουαλικής κακοποίησης είναι τα εξής :

1. διάφοροι μώλωπες στο κορμί του παιδιού (π.χ. χέρια, πόδια)
2. εκδορές σε καρπούς και αστραγάλους (π.χ. από σχοινί)
3. ερεθισμός/φλεγμονή/αιμορραγία στην περιοχή των γεννητικών οργάνων ή του πρωκτού
4. δυσκολία του παιδιού να περπατήσει ή να καθίσει
5. ερεθισμός του στόματος
6. ολική ή μερική ρήξη του παρθενικού υμένα
7. αφροδίσια νοσήματα
8. εγκυμοσύνη

Όσο αναφορά την ψυχική υγεία του παιδιού οι ερευνητές βρήκαν ότι η σεξουαλική κακοποίηση συνδέεται με την "φτωχή" ψυχική υγεία του παιδιού και είναι πιο επιρρεπής στις δυσκολίες με ικανότητες όπως είναι η μνήμη, η ικανότητα του προφορικού λόγου καθώς και η ταχύτητα με την οποία επεξεργάζεται τις πληροφορίες (Marques κ.α.,2020). Επιπλέον τα παιδιά τα οποία έχουν περάσει από αυτό το είδος κακοποίησης είναι πιο εκτεθειμένα σε προβλήματα με την ψυχολογική τους υγεία όπως είναι κατάθλιψη, μετατραυματικό στρες και προβλήματα κατάχρησης ουσιών, καθώς και σεξουαλική εκ νέου θυματοποίηση στην εφηβεία και την ενήλικη ζωή (Marques et al., 2020).

2.4 Παραμέληση

Η παραμέληση είναι ακόμα μια μορφή κακοποίησης των παιδιών. Είναι στενά συνδεδεμένη με δυο από τα είδη της κακοποίησης. Πολλά από τα χαρακτηριστικά του παραμελημένου παιδιού μας θυμίζουν τα σημάδια της σωματικής αλλά και της ψυχικής κακοποίησης. Η παραμέληση είναι η ανεπάρκεια στην παροχή φροντίδας σε κάθε ηλικία του παιδιού, Αυτό σημαίνει ότι πολλές φορές το παιδί μπορεί να εκτεθεί σε διάφορους κινδύνους όπως είναι η μη κάλυψη των αναγκών που μπορεί να έχει, η αποτυχία του να ικανοποιηθεί το συναίσθημα της πείνας του παιδιού, η προστασία του από το κρύο καθώς και η απουσία επίβλεψης του παιδιού όπου χρειάζεται με αποτέλεσμα να υπάρξουν σοβαρές συνεπείς όσο αναφορά την σωματική του αλλά και την ψυχική του υγεία (Wenar & Kerig, 2007). Όπως και στα άλλα είδη κακοποίησης έχουμε κάποια σημάδια τα οποία μας βοηθάνε να καταλάβουμε εάν ένα παιδί είναι παραμελημένο από την οικογένεια του. Αυτά είναι χαρακτηριστικά είναι :

- Δυσκολία στις συναναστροφές με ενήλικες ή συνομηλίκους.
- Προσκόλληση σε άγνωστα άτομα.
- Ανάρμοστα ενήλικο.
- Άγχος
- Προβλήματα στην ομιλία (καθυστερημένη ή διαταραγμένη) και μαθησιακά προβλήματα που δεν οφείλονται σε οργανικά αίτια.
- Παιδί υπερβολικά υπάκουο, παθητικό.
- Ιδιαίτερα χαμηλή αυτοεκτίμηση.
- Απότομες αλλαγές στην σχολική επίδοση, χαμηλή σχολική συμμετοχή.

- Παρατεταμένη παραμονή στο σχολείο.
- Κακή σωματική υγιεινή.
- Ένδυση αταίριαστη με την εποχή.
- Κόπωση, χαμηλό σωματικό βάρος.
- Προβλήματα υγείας που δεν αντιμετωπίζονται.

Τα παιδιά τα οποία είναι παραμελήματά από τους γονείς τους δεν επηρεάζονται μόνο ψυχολογικά και σωματικά. Η παραμέληση σημαίνει ότι το παιδί δεν έχει πολλές επαφές με τους γονείς με αποτέλεσμα να μην παίρνει όλα τα ερεθίσματα τα οποία χρειάζεται για να αναπτύξει όλες τις απαραίτητες δεξιότητες. Επιπλέον τα περισσότερα παιδιά που βρίσκονται σε μια μικρή ηλικία δεν θα ασχοληθούν με τις εργασίες τους και τα μαθήματα τους χωρίς ένα πρόγραμμα και μια πίεση από τους γονείς τους. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα πολλά παιδιά να μην συγκεντρώνονται στα μαθήματα του σχολείου και συνεπώς δεν έχουν καλή επίδοση μέσα στην σχολική τάξη. Οι γνωστικές δεξιότητες των παιδιών είναι πιο χαμηλές από την ηλικία τους και καθώς δυσκολεύονται όλο ένα και περισσότερο να παρακολουθήσουν ή να πάρουν μέρος στο μάθημα, με αποτέλεσμα να υπάρχουν μεγάλα ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου. Εκτός από τον μαθησιακό τομέα έχουμε και τον ψυχολογικό καθώς η λήψη προσοχής , φροντίδας , αγάπης και επιβράβευσης δεν βοηθάει στην συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Δεν έχει το ασφαλές σημείο του που κανονικά τον ρολό αυτό τον έχει η οικογένεια. Το παιδί είναι διαρκώς στενοχωρημένο και θυμωμένο με τους γονείς του και αυτό μπορεί να του κάνει ιδιαίτερα δύσκολη την δημιουργία σχέσεων με άλλους ανθρώπους. Τα χαμηλά επίπεδα σεβασμού προς τον εαυτόν του αλλά και η δυσκολία που μπορεί να έχει στην διαχείριση και στην εξωτερίκευση των συναισθημάτων θα τον ακολουθήσουν σε όλη του την εφηβική και ενήλικη ζωή. Τέλος στην εφηβική ηλικία σε κάθε παιδί υπάρχει ένας βαθμός αντίδρασης , όμως στα παιδιά τα οποία τα έχουν παραμελήσει οι γονείς αυτή η αντίδραση μπορεί να γίνει μια ανεξέλεγκτη επιθετικότητα και παραβατικότητα.

Η προσέγγιση ενός τέτοιου παιδιού είναι πολύ δύσκολη καθώς δεν πρέπει να τον ρωτάμε για το τι έχει κάνει αλλά πρέπει να ανοιχτεί και να μιλήσει από μόνο του. Επιπλέον πρέπει να διαβεβαιώσουμε το παιδί ότι τίποτα από αυτά δεν ήταν δικό του λάθος καθώς για να εξηγήσει την παραμέληση από τους γονείς του θα έχει ρίξει ένα μέρος του φταίξιμο στον εαυτόν του. Πολύ σημαντική είναι και η επικοινωνία με

ειδικούς είτε για βοήθεια έτσι ώστε να αντιμετωπιστούν τα ψυχικά θέματα του παιδιού ή ακόμα και σε περίπτωση που πιστεύεται ότι το παιδί διατρέχει οποιοδήποτε είδος κίνδυνου.

2.5 Αίτια παιδικής κακοποίησης

Οι γονείς έχουν τον ρόλο να προστατεύουν και να παρέχουν ότι χρειάζεται το παιδί τους. Υπάρχει η ιδέα ότι για να μην επαναλάβει το παιδί σου μια πράξη η οποία δεν είναι σωστή πρέπει να το τιμωρήσεις ή να το φοβερίσεις λίγο έτσι ώστε να καταλάβει ότι έπραξε λανθασμένα. Υπάρχει όμως ένα λεπτό όριο μεταξύ της παιδαγωγικά αποδεχομένης τιμωρίας και της κακοποίησης, που πολλοί γονείς μπορούν να το ξεπεράσουν ακόμα και άθελα τους. Τα αίτια τα οποία μπορεί να οδηγούν ένα γονέα να ασκήσει οποιαδήποτε μορφή βίας προς ένα παιδί και ιδιαίτερα το δικό του το παιδί έχουν να κάνουν με πολλούς παράγοντες που μπορεί να επηρέασαν την ζωή του από όταν ήταν και ο ίδιος παιδί. Μέσα από μελέτες έχουμε καταφέρει να διακρίνουμε κάποιους από τους τύπους των γονέων που συνήθως κακοποιούν τα παιδιά τους(Κοντοπούλου, 2007)

Αρχικά έχουμε τους γονείς οι οποίοι έχουν κακοποιηθεί από τους δικούς τους γονείς. Η κακοποίηση που ένιωσαν αυτοί τώρα την περνάνε στα δικά τους τα παιδιά. Δεν το κάνουν συνειδήτα αλλά ταυτίζονται με τον επιτελούμενο , δηλαδή τον γονέα τους που τους κακοποιούσε, και φέρονται ακριβώς το ίδιο προς τα δικά τους τα παιδιά. Με αυτόν τον τρόπο μεγάλωσαν και οι ίδιοι και είναι ο μονός τρόπους που ξέρουν να φέρονται στα δικά τους τα παιδιά. Ένας δεύτερος τύπος γονέα είναι ο ανεπαρκείς. Άνθρωποι που δεν καταλαβαίνουν ότι τα παιδιά δεν θα έχουν το ίδιο μυαλό με έναν ενήλικα. Τα παιδιά θέλουν να παίζουν, ιδιαίτερα σε μικρές ηλικίες. Τα τιμωρούν ή δεν τους κάνουν τις χάρες που ζητάνε ακόμα και όταν τα παιδιά βρίσκονται σε μια μικρή ηλικία χωρίς πλήρη αντίληψη των πράγματων. Οι γονείς αυτοί τείνουν να θέλουν τα παιδιά τους πειθαρχημένα με αποτέλεσμα να γίνονται αυστηροί ακόμα και παράλογοι. Ο τρίτος τύπος γονέα είναι αυτός ο οποίος έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση. Τα παιδιά είναι μια μεγάλη ευθύνη και πρέπει να είσαι έτοιμος και οικονομικά αλλά και ψυχολογικά πριν πάρεις την απόφαση να κάνεις ένα παιδί. Οι γονείς που δεν πιστεύουν στον εαυτόν τους θα δυσκολευτούν ιδιαίτερα με την ανατροφή ενός παιδιού. Δεν θα έχουν σιγουριά στον εαυτόν τους ότι μπορούν να βγάλουν εις πέρας τον ρόλο του πατέρα ή της

μητέρας. Αυτό τους οδηγεί στο να κακοποιούν το παιδί τους εάν και αυτή η κακοποίηση συνήθως γίνεται σε περιόδους που η οικογένεια περνάει κάποιου είδους κρίση. Εάν τα πράγματα είναι σταθερά και υπάρχει μια ρουτίνα, το φαινόμενο της κακοποίησης γίνεται όλο ένα και πιο σπάνιο. Ο τέταρτος τύπος γονέα έχει και αυτός να κάνει με την χαμηλή αυτοεκτίμηση. Σε αντίθεση με τον προηγούμενο τύπο αυτός προσπαθεί απεγνωσμένα να κρατήσει την θετική εικόνα του εαυτού του και ως προς τον ίδιο και ως προς τους άλλους. Παλεύουν καθημερινά να καταπνίξουν συναισθήματα ανεπάρκειας, φόβου αλλά και απόρριψης που οι ίδιοι μπορεί να έχουν βιώσει. Είναι επιθετικοί όταν κάποιος προσπαθεί να τους μειώσει και αμυντικοί εάν κάποιος τους πει ότι έκαναν λάθος. Τέλος ο πέμπτος τύπος γονέα είναι οι γονείς οι οποίοι έκαναν το παιδί σε μια μικρή ηλικία. Συνήθως αυτό γίνεται από λάθος τους και δεν είναι κάτι το οποίο θέλουν ή είναι έτοιμοι για να το μεγαλώσουν. Αυτοί οι γονείς συνήθως έχουν έντονα ψυχολογικά προβλήματα, προβλήματα για να βρουν μια σταθερή δουλειά αλλά και κακές σχέσεις με την οικογένεια τους που ίσως να είναι οι μονοί που μπορούν να τους βοηθήσουν με το παιδί. Εάν προσπαθήσουν να το μεγαλώσουν, τα πράγματα δυσκολεύουν πολύ περισσότερο για τους ίδιους. Τα προβλήματα εργασίας φέρνουν οικονομικά προβλήματα αλλά και το παιδί που κλαίει και κάνει ότι κάνουν όλα τα παιδιά δεν βοηθάει με την ψυχολογική κατάσταση των γονέων. Πολλές φορές αυτό έχει ως αποτέλεσμα όλα τα νευρά και η επιθετικότητα τους να στραφούν προς το παιδί ή και προς τον άλλον γονέα. (Τσιάντης, 1993, Κοντοπούλου 2007)

Όπως βλέπουμε αυτοί είναι οι πιο σύνηθες τύποι γονέων οι οποίοι καταφεύγουν στην κακοποίηση ή παραμέληση του παιδιού καθώς αδυνατούν οι ίδιοι να το αναθρέψουν από μονοί τους. Όμως και σε μια οικογένεια που δεν υπάρχει το φαινόμενο κακοποίησης όσο όλα τα πράγματα κυλάνε ομαλά, με την πρώτη αναποδιά μπορεί κάποιος από τους γονείς να μην καταφέρει να ανταπεξέλθει και για να ξεσπάσει τα νευρά του να αρχίσει να κακοποιεί το παιδί το οποίο ιδιαίτερα σε μικρές ηλικίες δεν μπορεί να αντιδράσει. Η αναποδιά μπορεί να είναι διαζύγιο, απόλυση από την δουλειά, ένας ξαφνικός κοινωνικός αποκλεισμός, προβλήματα που αναφέρονται σε κοινωνικές ανισότητες, εθισμό στο ποτό ακόμα και εμφάνιση προβατικής συμπεριφοράς του γονέα. Οι αίτιες που μπορεί να οδηγήσουν στην κακοποίηση είναι πολλές και σύνθετες. Ακόμα και η αλλαγή της οικονομικής κατάστασης μιας χώρας μπορεί να οδηγήσει σε μια αύξηση των κακοποιημένων παιδιών. Για αυτό είναι σημαντικό τόσο οι

εκπαιδευτικοί με τις γνώσεις τους όσο και το κράτος με τους νομούς να προστατεύουν τα κακοποιημένα παιδιά όσο καλύτερα μπορούν. Η παιδική κακοποίηση δεν μπορεί να κρυφτεί μέσα στο σπίτι και αργά η γρηγορά θα εμφανιστεί στο σχολείο αλλά και στην κοινωνική ζωή των παιδιών.

2.6 Επιπτώσεις κακοποίησης στα παιδιά

Η κακοποίηση των παιδιών , σε κάθε της μορφή , τα αφήνει με πολλές αρνητικές συνέπειες οπού πολλές φορές το παιδί αδυνατεί να ανταπεξέλθει σε αυτές. Το αποτέλεσμα της πράξης της κακοποίησης για ένα μικρό παιδί είναι καταστροφικό όχι μόνο για το παρόν του αλλά και για την εξέλιξη του στο μέλλον. Οι συνέπειες αυτές μπορεί να είναι είτε σωματικές είτε ψυχικές αλλά και πολλές φορές ακόμα και νοητικές.

Οι σωματικές επιπτώσεις μπορεί να μελανιές ή κοκκινίλες στο δέρμα ή χτυπήματα από αμέλεια του γονιού τα οποία είναι σχετικά ηπία. Τέτοια χτυπήματα μπορούν να επουλωθούν σε διάστημα μια ή δυο εβδομάδων. Δυστυχώς πολλές φορές τα κακοποιημένα παιδιά παρουσιάζουν και αλλά προβλήματα με την σωματική τους υγεία τα οποία είναι δυσκολότερο ή και μερικές φορές ακατόρθωτο να ξεπεραστούν. Ιδιαίτερα επιβλαβείς είναι η σωματική κακοποίηση σε παιδιά μικρής ηλικίας καθώς δεν μπορούν να αντισταθούν στα χτυπήματα ενός ενήλικα με αποτέλεσμα πολλές φορές το σώμα τους το οποίο δεν έχει αναπτυχθεί πλήρως να μην αντέχει τέτοια σκληρή μεταχείριση. Η έντονη σωματική κακοποίηση σε ένα μικρό παιδί μπορεί να προκαλέσει προβλήματα όρασης , νευρολογικές διαταραχές , εσωτερική αιμορραγία αλλά και πολλές φορές μόνιμη αναπηρία. Στην χειρότερη των περιπτώσεων το παιδί δεν θα αντέξει όλη αυτή την κακοποίηση και μπορεί μέχρι και να χάσει την ζωή του.

Εκτός από τις σωματικές επιπτώσεις συναντάμε και της ψυχολογικές. Η ψυχολογία του παιδιού επηρεάζεται σε κάθε είδος κακοποίησης. Κάνουν ιδιαίτερα δύσκολη την ζωή του παιδιού και τώρα αλλά και στο μέλλον. Δεν είναι κάτι που μπορεί να ξεπεραστεί τόσο ευκολά και για αυτόν τον λόγο καλό είναι να πηγαίνουν σε ψυχολόγο και να παίρνουν και κάποιου είδος φαρμακευτικής αγωγής εάν χρειαστεί. Η επίδραση που θα έχει το φαινόμενο της κακοποίησης στην ψυχολογία του παιδιού επηρεάζεται από τον χαρακτήρα του, την ηλικία του καθώς και το γνωστικό του επίπεδο. Ακόμα όμως και στην καλύτερη των περιπτώσεων δεν θα είναι καθόλου εύκολο να ανταπεξέλθει στην ενήλικη ζωή του . Οι επιπτώσεις μπορεί να είναι κατάθλιψη . φοβίες. χαμηλή αυτοεκτίμηση, άγχος, διαταραχές συμπεριφοράς, στρες,

έλλειψη εμπιστοσύνης αλλά και διαταραχές ύπνου. Συνήθως το παιδί κλείνεται στον εαυτόν του οπότε και κόβει τις σχέσεις του με τα υπόλοιπα μέλη τις οικογένειας και είναι πολύ δύσκολο να τον προσεγγίσουν και να τον βοηθήσουν καθώς έχει χάσει την εμπιστοσύνη που τους είχε. Πολλές φορές μπορεί να παρουσιάσει και επιθετικότητα προς τους οικείους του. Όσο αναφορά τον κοινωνικό του περίγυρο νιώθει κατώτερος από τα άλλα παιδιά και έχει πολύ χαμηλή αυτοεκτίμηση.

Τώρα καθώς το παιδί ενηλικιώνεται του είναι δύσκολο η επαφή με τους άλλους ανθρώπους καθώς και η διατήρηση φιλικών σχέσεων αλλά και ερωτικών σχέσεων. Ακόμα έχει χαμηλή αυτοεκτίμηση και φόβο από τα παιδικά του χρονιά. Σιγά σιγά όμως αναπτύσσει συναισθήματα ενοχής. Αρχίζει να πιστεύει ότι αυτός έφταιγε για ότι του συνέβαινε και ότι δεν ήταν αρκετά κάλος. Ιδιαίτερα εάν κακοποιήθηκε από ένα άτομο το οποίο ανήκε στον οικογενειακό του κύκλο παρατηρείτε το φαινόμενο της διαταραχής ταυτότητας του ατόμου. Όσο αναφορά τις ερωτικές σχέσεις είτε θα είναι επιθετικό με μια κακοποιητική διάθεση προς τον σύντροφο τους ή θα έχουν αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές. Στις κοπέλες συγκεκριμένα παρατηρείτε το φαινόμενο του να βρίσκουν συντρόφους οι οποίοι φέρονται άσχημα στο ταίρι τους. Εάν δεν δεχτούν την απαραίτητη ψυχολογική φροντίδα και υποστήριξη από μικρή ηλικία στην ενηλικίωση τους τα κακοποιημένα παιδιά παρουσιάζουν μια τάση για παραβατικές πράξεις. Επιπλέον υπάρχει μια μεγάλη πιθανότητα να γίνει χρήση του αλκοόλ ή άλλων διαφόρων τοξικών ουσιών οι οποίες είναι πολύ πιθανό να του καταστρέψουν την ζωή. Τέλος σαν μέθοδος ανακούφισης πέρα από το αλκοόλ και την χρήση ουσιών μπορεί να είναι και ο αυτοτραυματισμός ή η απόπειρα αυτοκτονίας. εάν η ψυχολογία του ατόμου δεν έχει βοηθηθεί

Τελευταία μορφή επιπτώσεων είναι οι νοητικές επιπτώσεις. Σε είδη κακοποίησης όπως είναι η παραμέληση, το παιδί μπορεί να μείνει πίσω όσο αναφορά τις γνώσεις του και να έχει προβλήματα όσο αναφορά την ανάγνωση, την γραφή αλλά και την κατανόηση του νοήματος κείμενων με αποτέλεσμα να μην μπορεί να καταλάβει τι θέλει να πει ένα άλλο άτομο. Όμως υπάρχει και ένα φαινόμενο στην σωματική κακοποίηση όταν το κακοποιημένο άτομο βρίσκεται σε μωρουδιακή ηλικία είναι ιδιαίτερα εύκολο να πάθει ζημιά ο εγκέφαλος του. Εάν κουνηθεί απότομα ή χτυπηθεί το κεφάλι του μωρού υπάρχει μεγάλη περίπτωση να δημιουργηθεί κάποιο είδος γνωστικής βλάβης στο παιδί. Μερικά γνωστικά προβλήματα που έχουν τα κακοποιημένα παιδιά είναι δυσκολία συγκέντρωσης ή και ομιλίας, αδυναμία στην έκφραση,

Βλέπουμε ότι τα προβλήματα τα οποία μπορούν να δημιουργηθούν στα παιδιά είναι πάρα πολλά και τα περισσότερα έχουν καθοριστικό ρολό στην ζωή των παιδιών και θα τους ακολουθήσουν και στην ενήλικη ζωή τους. Ανάλογα με το είδος και την ένταση της κακοποίησης το παιδί θα επιβαρυνθεί με διαφορετικά προβλήματα. Παρόλα αυτά η έλλειψη αγάπης που θα έχει νιώσει από την οικογένεια αλλά και η σκληρή πραγματικότητα που υπάρχει έξω από την οικογένεια θα τον κάνουν να κλειστεί στον εαυτόν του και θα του διαλύσουν την αυτοπεποίθηση του. Σε κάθε περίπτωση κακοποίησης το παιδί θα πρέπει να περάσει από έναν δύσκολο δρόμο προς την ενηλικίωση και θα είναι αμφίβολο εάν θα το αντέξει, ποσό μάλλον να το ξεπεράσει.

2.7 Πρόληψη

Η σωστή αντιμετώπιση ενός φαινομένου παιδικής κακοποίησης είναι μια πολύ σημαντική διαδικασία για το παιδί καθώς θα το βοηθήσει να ενταχτεί πάλι ομαλά στην κοινωνία, η παιδική κακοποίηση όμως είναι ένα φαινόμενο το οποίο εμφανίζεται εδώ και πολλά χρόνια και ενώ βοηθάμε τα παιδιά με τον καλύτερο δυνατό τρόπο, μας δίνεται και η ευκαιρία να κατανοήσουμε τους λόγους για τους οποίους κακοποιήθηκαν. Αυτές οι πληροφορίες πέρα από την βοήθεια που μας προσφέρουν για την καλύτερη κατανόηση των παιδιών, μας βοηθάνε με ένα άλλο εξ ίσου εάν όχι σημαντικότερο κομμάτι το οποίο είναι η πρόληψη. Αντί να περνάνε όλα αυτά τα παιδιά τα οποία θα τους ταλαιπωρήσουν πολύ στην παιδική τους ηλικία αφήνοντας κατάλοιπα και προβλήματα ακόμα και στην ενήλικη ζωή τους, μπορούμε να διαμορφώσουμε την κοινωνία αλλά και διάφορες δράσεις για να προλάβουμε αυτό το φαινόμενο. Σύμφωνα με το μεταφρασμένο εγχειρίδιο πρόληψης παιδικής κακοποίησης που έχει δημοσιοποιηθεί από τον παγκόσμιο οργανισμό υγείας (WHO, 2006) μπορούμε να δούμε ότι χωρίζει τις δράσεις που πρέπει να γίνουν σε 3 βασικές κατηγορίες. Η πρώτη είναι η κοινωνία και η κοινότητα η δεύτερη είναι η σχέση μεταξύ γονέων και παιδιών και η τρίτη κατηγορία αναφέρεται ατομικά στο κάθε άτομο.

Στην πρώτη κατηγορία η οποία αναφέρεται στην κοινωνία και στην κοινότητα δίνει μερικές δράσεις οι οποίες θα ενισχύσουν την πρόληψη κατά της βίας των παιδιών για κάθε οικογένεια. Αρχικά πρέπει να θέσουμε ένα πιο γερό πλαίσιο όσο αναφορά τους νομούς για τα παιδιά αλλά και για τα ανθρωπινά δικαιώματα. Οι άνθρωποι από μικρή ηλικία μαθαίνουν να σέβονται την νομοθεσία καθώς ξέρουν ότι εάν την

παραβούν θα υπάρξουν κυρώσεις. Μπορεί πολλά άτομα σε καθημερινή βάση να παραβαίνουν τους κανόνες αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν θα έχουν θετική επίδραση όσο αναφορά την πρόληψη της παιδικής κακοποίησης.. Ο νομός όμως θα πρέπει να είναι ισχυρός και να ισχύει από όλες τις χώρες. Επιπλέον η ύπαρξη των νομών θα κάνει πιο εύκολη την παρέμβαση του κράτους σε θέματα κακοποίησης ώστε να μπορεί η κυβέρνηση να προστατέψει αυτά τα παιδιά. Επιπλέον η εφαρμογή ευεργετικών κοινωνικών και οικονομικών υπηρεσιών για τους πολίτες δουλεύει συμπληρωματικά με την τήρηση της νομοθεσίας αλλά ταυτόχρονα βοηθάει και στην πρόληψη. Η παροχή τέτοιων υπηρεσιών όπως είναι η ίση πρόσβαση στην εκπαίδευση , η στέγαση αλλά και οι κοινωνικές υπηρεσίες μπορούν να βοηθήσουν σε μεγάλο βαθμό. Αρκετές περιπτώσεις κακοποίησης σχετίζονται άμεσα με την ελλειμματική εκπαίδευση ή με την έλλειψη χρήματων καθώς αυτό μπορεί να οδηγήσει τους γονείς σε συμπεριφορές οι οποίες μπορεί να είναι επιβλαβείς για το παιδί. Αυτές οι συμπεριφορές μπορεί να είναι από παραμέληση μέχρι και σωματική βία καθώς υπάρχει περίπτωση γυρίσουν οι ίδιοι οι γονείς εναντίον του είτε βάζοντας το στο επίκεντρο του φταιξίματος είτε για να απελευθερώσουν οι ίδιοι το στρες που μπορεί να έχουν από την καθημερινότητα τους. Μια ακόμα δράση αφορά την μεταβολή των κοινωνικών αλλά και πολιτισμικών προτύπων. Οι άνθρωποι ιδιαίτερα αυτοί που βρίσκονται σε μεγαλύτερες ηλικίες πρέπει να ευαισθητοποιηθούν περισσότερο σε θέματα βίας προς τα παιδιά. Στις παλιές κοινωνίες η παιδική κακοποίηση δεν υπήρχε καθώς ήταν κοινό για όλους να τιμωρούν τα παιδιά τους όταν δεν τους άκουγαν ή έκαναν κάτι λάθος. Επιπλέον πέρα από αυτό πολλές φορές αφού κακοποιήσουν το παιδί χρησιμοποιούν τα πρότυπα σαν δικαιολογία για την βία που ασκήσαν στο παιδί. Δεν πρέπει να ξεχνάμε τις οικονομικές ανισότητες καθώς τα περισσότερα φαινόμενα παιδικής κακοποίησης παρατηρούνται σε περιοχές όπου κυριαρχούν έντονες οικονομικές ανισότητες. Οποιαδήποτε οικονομική βοήθεια προς τις φτωχές οικογένειες μπορεί να μειώσει την ένταση που επικρατεί με αποτέλεσμα να είναι ένας κάλος μηχανισμός πρόληψης της παιδικής κακοποίησης. Πέρα από την οικονομική κατάσταση μεγάλο ρολό παίζει και το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται το άτομο. Με την έννοια περιβάλλον εννοούμε τα αυξημένα επίπεδα μόλυβδου που υπάρχουν σε διάφορους χώρους που μπορεί να είναι επιβλαβείς ως προς το παιδί αλλά και μερικές τοξίνες οι οποίες προέρχονται από το περιβάλλον στις οποίες σχεδόν όλοι οι ενήλικες έχουν πρόσβαση. Σαν τοξίνες χαρακτηρίζονται οι επιβλαβείς ουσίες όπως είναι το αλκοόλ αλλά και οι

εξαρτησιογόνες ουσίες, καθώς η κατάχρηση τους μπορεί να κάνει ζημιά στο μωρό κατά την κύηση αλλά και η κατάχρηση τους από έναν ενήλικα μπορεί να τον οδηγήσει σε επιθετικές συμπεριφορές προς το παιδί του. Τέλος η δημιουργία καταφυγίων και κέντρων διαχείρισης κρίσεων θα παίζει και αυτό σημαντικό ρολό καθώς στην βία μεταξύ συντρόφων συχνά το θύμα δεν είναι μόνο ο σύντροφος αλλά και το παιδί. Στα καταφύγια θα μπορούν να διαφεύγουν κακοποιημένες γυναίκες μαζί με τα παιδιά τους με αποτέλεσμα να ξεφεύγουν αλλά και να παρακολουθούνται καθώς τέτοιες γυναίκες αρκετές φορές μπορεί να βγάζουν την κακοποίηση που νιώθουν στα παιδιά τους.

Η δεύτερη κατηγορία αφορά την σχέση που υπάρχει μεταξύ γονέων και παιδιών και πως μπορεί αυτή να βελτιωθεί με αποτέλεσμα να υπάρχουν λιγότερα φαινόμενα παιδικής κακοποίησης. Αυτή η βελτίωση των σχέσεων μπορεί να γίνει με δυο τρόπους όπως μας ενημερώνει ο παγκόσμιος οργανισμός υγείας. Ο πρώτος τρόπος είναι με τα προγράμματα κατ'οικον επισκέψεων. Η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων αυτών έχει ήδη αποδειχθεί. Οι επισκέψεις αυτές παρέχονται σε όλες τις οικογένειες χωρίς να υπάρξει καμία διάκριση αναμεσα στο επίπεδο κίνδυνου που υπάρχει. Ο σκοπός των επισκέψεων είναι να αξιολογήσουν την κατάσταση μέσα στην οικογένεια, σε περίπτωση που χρειάζεται επιπλέον δράση, αλλά κυρίως στοχεύουν στο να βοηθήσουν την οικογένεια να είναι πιο λειτουργική. Δίνουν συμβουλές στους γονείς και τους στηρίζουν όπως πρέπει με αποτέλεσμα να είναι πιο χαλαροί, να μην νιώθουν την ανάγκη να ξεσπάσουν κάπου και αντί να νιώθουν παγιδευμένοι να προσπαθούν να βρουν μια λύση στα προβλήματα που μπορεί να έχουν. Ο δεύτερος τρόπος είναι να δημιουργηθούν εκπαιδευτικά προγράμματα για τους ίδιους τους γονείς. Κάνεις δεν μαθαίνει στους ανθρώπους πως να είναι γονείς και πως και διαχειρίζονται τις διάφορες αντιδράσεις που μπορεί να έχει το παιδί τους. Πολλές φορές οι ίδιοι οι γονείς διαχειρίζονται καταστάσεις με τον λάθος τρόπο ή και αδυνατούν να τις διαχειριστούν. Τα προγράμματα αυτά θα μαθαίνουν στους γονείς πως να εκπαιδεύσουν σωστά τα παιδιά τους από μικρή ηλικία και πως να διαχειρίζονται διάφορες καταστάσεις που μπορεί να τους φαίνονται δύσκολες να αντιμετωπίσουν μόνοι τους. Ιδιαίτερη προσοχή θα δοθεί σε οικογένειάς υψηλού κίνδυνου για αυτά τα προγράμματα αλλά και σε εφήβους γονείς. Τα προγράμματα αυτά θα μαθαίνουν στους γονείς πως να διδάξουν στα παιδιά τους διάφορες δεξιότητες π.χ. πως να πηγαίνουν τουαλέτα από μονά τους ή πως να βοηθήσουν το παιδί όταν αρχίσει να περπατάει. Τέλος θα μάθουν στους γονείς πως να διαχειρίζονται τις διάφορες συμπεριφορές των παιδιών τους και το πως να

έχουν μια θετική στάση απέναντι στο παιδί καθώς η επιβράβευση είναι πολύ καλύτερη από τον φόβο της τιμωρίας.

Η τρίτη και τελευταία κατηγορία αναφέρεται στις ατομικές δράσεις που μπορεί να πάρει κάποιος για να αποφύγει τα φαινόμενα παιδικής κακοποίησης. Μια βασική δράση η οποία είναι γνωστή σε όλους είναι η προσπάθεια της αποφυγής της ανεπιθύμητης εγκυμοσύνης. Πολλά παιδιά γεννιούνται από εφήβους γονείς ή και από ενήλικες που δεν είναι έτοιμοι ή δεν θέλουν να κάνουν οικογένεια λόγω διαφόρων δυσκολιών. Το παιδί είναι μια μεγάλη ευθύνη από μόνο του και οι γονείς πρέπει να είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν αυτήν την ευθύνη και να το μεγαλώσουν όσο καλύτερα μπορούν. Οι ανεπιθύμητες εγκυμοσύνες σχετίζονται με μεγάλα ποσοστά της παιδικής κακοποίησης καθώς οι γονείς πιέζονται και πολλές φορές ξεσπάνε τα παιδιά οντάς αδύναμα και ανίκανα να υπερασπιστούν τον εαυτόν τους. Μια δεύτερη δράση είναι το να γίνει πιο εύκολη η πρόσβαση στις προγεννητικές αλλά και στις μεταγεννητικές υπηρεσίες οι οποίες βοηθάνε με την περίθαλψη των γυναικών. Η γέννα είναι μια δύσκολη διαδικασία και αυτού του τύπου η περίθαλψη βοηθάει σημαντικά στην μείωση της κακοποίησης, ιδιαίτερα για τα στάδια στα οποία το παιδί βρίσκεται ακόμα στην βρεφική ηλικία. Τελευταία δράση που μπορεί να γίνει είναι από τον ίδιο τον γονιό. Πρέπει να αφιερώσει χρόνο για να μάθει στο παιδί του τι είναι η κακοποίηση με απλά λόγια αλλά και το πως να προφυλάσσετε από αυτήν. Αυτό θα βοηθήσει τα παιδιά σιγά σιγά μεγαλώνοντας να αναπτύξουν δεξιότητες αλλά και γνώσεις που είναι απαραίτητες για να προστατευτούν.

Κεφ 3 . Νομοθετικό πλαίσιο για την παιδική κακοποίηση

3.1. Δικαιώματα του παιδιού

Με το τέλος του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου πολλά έθνη θέλοντας να προστατέψουν την ειρήνη αλλά και την ελευθέρια στον κόσμο ίδρυσαν τον ΟΗΕ, δηλαδή τα Ενωμένα Έθνη. Στην αρχή όμως τα δικαιώματα του παιδιού δεν υπήρχαν κάπου ξεχωριστά όπως τα ξέρουμε τώρα αλλά τα παιδιά συμπεριλαμβανόντουσαν στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου η οποία υπογράφηκε στις 10 Δεκεμβρίου 1948 την αποτελούσαν 30 άρθρα τα οποία ήταν σε ισχύ για όλους

τους ανθρώπους (Ηνωμένα Έθνη, Οικουμενική Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, 2019). Με το πέρασμα των χρόνων όμως έγινε εμφανή ότι τα Ανθρωπινά Δικαιώματα δεν έφταναν για να προστατευτούν τα παιδιά. Τελικά τα Ηνωμένα Έθνη στις 20 Νοεμβρίου 1959 εξέδωσαν την Διακήρυξη για τα Δικαιώματα του Παιδιού(http://users.uoa.gr/~nektar/history/3contemporary/universal_declaration_of_the_rights_of_the_child.htm). Μια διακήρυξη όμως όπως αυτήν δεν είχε δεσμευτικό χαρακτήρα προς τα κράτη και ήταν επιλογή τους εάν θα την ακολουθήσουν ή όχι . Είχε όμως ένα βασικό πλεονέκτημα. Αυτό ήταν ότι απευθυνόταν σε όλα τα κράτη σε μια προσπάθεια να προσθέτουν τα δικαιώματα των παιδιών .Η διακήρυξη αυτή καλούσε από τις κυβερνήσεις μέχρι και τους γονείς να σεβαστούν τα δικαιώματα που έχουν τα παιδιά , τα οποία αναγράφονταν σε 10 άρθρα , αλλά και να επιδιώξουν την τήρηση τους με νομοθετικά αλλά και άλλα μέτρα. Με το πέρασμα του χρόνου και μετά από πολλές συζητήσεις για τα δικαιώματα του παιδιού στις 20 Νοεμβρίου 1989 η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε ομόφωνα τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (UNICEF , Convention on the Rights of the Child). Αυτή η σύμβαση έχει υπογραφεί και έχει τεθεί σε ισχύ από τις περισσότερες κυβερνήσεις του κόσμου. Η σύμβαση αποτελείται από 54 άρθρα και καθορίζουν την ηλικία οπου κάποιος θεωρείται παιδί μέχρι τα δεκαοχτώ (18) του χρονιά. Η σύμβαση αυτή μπορούμε να δούμε ότι περιέχει μια πληθώρα αρχών αλλά μπορούμε να διακρίνουμε 4 οι οποίες ξεχωρίζουν και αποτελούν τις βασικές αρχές της συμβάσης αυτής.

Οι αρχές αυτές είναι οι:

- I. Όχι στις Διακρίσεις (άρθρο 2).
- II. Το καλύτερο συμφέρον του παιδιού (άρθρο 3).
- III. Επιβίωση, ανάπτυξη και προστασία (άρθρο 6).
- IV. Ελευθερία γνώμης και συμμετοχή (άρθρο 12).

3.2 Νομοθεσία στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέσα στα πλαίσια της Ε.Ε. υπάρχει ένας άλλος οργανισμός ο οποίος συνεργάζεται με τις κυβερνήσεις των χωρών που βρίσκονται στην Ευρωπαϊκή Ένωση με απώτερο σκοπό να προώθηση και να προστατέψει τα θεμελιώδεις δικαιώματα των ανθρώπων.

Ο οργανισμός αυτός ιδρύθηκε το 2007 και ονομάζεται European Union Agency For Fundamental rights ή FRA. Μέσα στο πλαίσιο της δράσης του περιλαμβάνονται και τα δικαιώματα του παιδιού. Το 2015 ο οργανισμός αυτός εξέδωσε ένα εγχειρίδιο το οποίο είχε ως θέμα την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού μέσα από την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία. (FRA, 2015). Ανάφερε ότι τα παιδιά δεν είναι απλά "αντικείμενα" τα οποία χρειάζονται προστασία αλλά είναι άνθρωποι οι οποίοι πέρα από τα θεμελιώδεις δικαιώματα του ανθρώπου χρειάζονται και κάποια ειδική μεταχείριση λόγω της θέσης τους. Η ηλικία μέχρι την οποία κάποιος θεωρείται παιδί είναι τα 18 του χρόνια και ορίζει ρητά ότι οι γονείς για να εκπληρώσουν τον ρολό τους σωστά πρέπει να ασκούν τον ρολό τους έχοντας το συμφέρον του παιδιού στο επίκεντρο με έναν τρόπο έτσι ώστε να μπορεί το παιδί να αναπτύξει της δυνατότητες και τις ικανότητες που έχει. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. υποχρεώνονται να προστατεύουν τα δικαιώματα των παιδιών καθώς και άλλες νομοθετικές δράσης οι οποίες προέκυψαν από την γνωσιακή νομοθεσία. Τέλος σε αυτό το εγχειρίδιο αναφέρετε ότι το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ) αναμένετε μετα την θέσπιση αυτών των νομοθετικών μέτρων να λάβει περισσότερες υποθέσεις οι οποίες σχετίζονται με τα δικαιώματα των παιδιών

3.3 Εθνική Νομοθεσία

Παρατηρώντας το Σύνταγμα της Ελλάδος το οποίο είχε θεσπισθεί από το 1975 δεν υπάρχει κάπου ξεκάθαρα ένα σημείο το οποίο για μας μιλάει για τα δικαιώματα του παιδιού. Στο άρθρο 21 και πιο συγκεκριμένα παράγραφος 1 του Συντάγματος «η οικογένεια, ως θεμέλιο της συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, καθώς και ο γάμος, η μητρότητα και η παιδική ηλικία τελούν υπό την προστασία του

Κράτους» βλέπουμε ότι ο ορός παιδική ηλικία είναι πολύ γενικός και δεν μας προσδιορίζει σε ποια ηλικία κάποιος σταματάει να είναι παιδί. Παρόλα αυτά δηλώνεται ότι τα παιδιά προστατεύονται από το κράτος χωρίς όμως να περνάει σε κάποιους ειδικούς νομούς όπως έχουμε σήμερα. Εάν όμως σκεφτούμε ότι κάποιος σταματάει να είναι παιδί μετα το εφηβικό του στάδιο καθώς τότε έρχεται η ενηλικίωση μπορούμε να δούμε ότι το τότε Σύνταγμα θεωρούσε την ηλικία οπου κάποιος παύει να θεωρείται παιδί την ίδια με αυτήν που έχουμε θεσπίσει και τώρα, που είναι το 18^ο έτος της ζωής του. Πρώτη φορά που έχουμε στο ελληνικό κράτος Νομούς οι οποίοι αφορούν ξεκάθαρα

και μόνο τα παιδιά είναι με την εισαγωγή του Νόμου 2101/1992 - ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992. Αυτός ο νόμος ανέφερε στην επικύρωση και αρχή της ισχυρούς της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα τον παιδιού στην Ελλάδα. Η δημοσίευση του και η αρχή της ισχύος του νομού αυτού έγινε στις 2 Δεκέμβριου του 1992. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τα παιδιά να κατοχυρώνουν τα δικαιώματα τους και νομικά σαν μια ειδική ομάδα ξεχωριστά από τους ενήλικες και να μπορεί το κράτος να επέμβει πιο αποτελεσματικά σε περίπτωση που τα δικαιώματα τους καταπατιούνται από τους γονείς τους ή από κάποιο άλλο μέλος της κοινωνίας.

Με τον καιρό όμως αποδείχτηκε ότι πάρα το καλό που έκανε ο νομός του 1992 ήταν μάλλον ελλιπής. Από τότε και μετά το Ελληνικό κράτος έχει υπογράψει μια πληθώρα συμβάσεων πάνω στα δικαιώματα των παιδιών τα οποία τα έχει θεσμοθετήσει με την σύνταξη νομών. Στις 7 Σεπτεμβρίου του 2000 η Ελλάδα υπέγραψε το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του παιδιού που αφορούν την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την πορνογραφία. Η Σύμβαση αυτή όμως κυρώθηκε με τον Νόμο 3625/2007 οπότε πλέον το Ελληνικό κράτος μπορούσε σε κάθε πράξη η οποία σχετιζόταν με παιδική πορνεία ή και το εμπόριο παιδιών να παρεμβεί άμεσα και αποτελεσματικά. Ένα χρόνο νωρίτερα από αυτόν τον νομό είχε ψηφιστεί ο Νόμος 3500/2006 ο οποίος είχε ως θέμα την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας που μπορεί να δέχονται τα παιδιά. Αυτός ο νομός καταδίκασε οποιαδήποτε πράξη από τους γονείς που μπορεί να θέσει το παιδί σε κίνδυνο είτε είναι σωματικός είτε είναι ψυχικός. Το 2014 πέρασε και ο Νόμος 4267/2014 ο οποίος είχε ως θέμα την καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης, της εκμετάλλευσης παιδιών, της παιδικής πορνογραφίας και άλλες διατάξεις. Αυτός ο νομός ήταν διορθώσεις και αλλαγές σε προηγούμενους νομούς που είχαν ισχύσει, Επιπλέον έχουμε και τον Νόμο 4837/2021 ο οποίος έχει σαν θέμα την Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα «Κυψέλη» για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις. Στον νομό αυτόν αναφέρονται οι ορισμοί της κακοποίησης, δηλώνονται οι μονάδες οι οποίες βοηθάνε στην αντιμετώπιση του φαινομένου της παιδικής κακοποίησης αλλά και δίνει μια πληθώρα από δράσεις που μπορούμε να πάρουμε για να προλάβουμε αυτό το φαινόμενο. Αυτοί οι νομοί που αναφέρθηκαν από πάνω είναι μερικοί ενδεικτικοί.

3.4 Σχολικές δράσεις για κακοποίησή παιδιών

Το σχολείο πρέπει να είναι ένα ασφαλές μέρος όπου τα παιδιά μπορούν να ενεργήσουν ξέροντας ότι το σχολικό προσωπικό θα τους προσέχει. Όμως ακόμα και μέσα σε αυτό το πλαίσιο αρκετές φορές τα παιδιά παρουσιάζουν σημάδια κακοποίησης. Η δουλειά του εκπαιδευτικού είναι να μπορεί να καταλάβει πότε ένα παιδί κακοποιείται. Εάν το παιδί δεν το παραδεχτεί το ίδιο ότι κακοποιείται από τους γονείς του τότε, ο εκπαιδευτικός εάν πιστεύει ότι αυτό δεν ισχύει πρέπει να κοιτάξει πρώτα για σημάδια που μπορεί να έχει στο σώμα (πρέπει να είναι συχνά, πανομοιότυπα και να εμφανίζονται σε περιόδους όπου το παιδί απέχει από το σχολείο.). Αρχικά ο δάσκαλος πρέπει να επικοινωνήσει με τους γονείς του παιδιού και να εξετάσει το σχολικό ιστορικό του παιδιού. Εάν συνεχίσει να πιστεύει την ύπαρξη της κακοποίησης πρέπει να γίνει καταγγελία στις Εισαγγελικές Αρχές ή στην Ελληνική Αστυνομία ή στον Συνήγορο του Πολίτη ή στην τηλεφωνική γραμμή «Μαζί για το Παιδί» ή στην 24^η Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας έτσι ώστε να μπορέσουν να αρχίσουν οι κατάλληλες διαδικασίες για την ερεύνηση του περιστατικού της κακοποίησης.

Σε σχολικές μονάδες όπου υπήρχαν λιγότεροι μαθητές και εκπαιδευτικοί από ότι σε ένα μεγάλο σχολείο οι καταγγελίες για φαινόμενα παιδικής κακοποίησης ήταν περισσότερες. Όμως σε σχολεία τα οποία είχαν περισσότερο διδακτικό προσωπικό μπορούμε να δούμε ότι υπήρχαν περισσότερες καταγγελίες από τον κάθε εκπαιδευτικό ξεχωριστά. Αυτό μπορεί να γινόταν λόγω της αλληλεγγύης που μπορεί να υπάρξει μέσα στο προσωπικό αλλά και την ύπαρξη δασκάλων οι οποίοι ήταν πιο καταλληλά εκπαιδευμένοι για να αντιμετωπίσουν τέτοια θέματα (Walsh et al., 2005).

Όμως το εάν οι εκπαιδευτικοί τελικά θα κάνουν καταγγελία ή όχι εξαρτάται από αρκετούς παράγοντες. Αρχικά έχουμε το φύλο των εκπαιδευτικών, τα χρόνια εμπειρίας αλλά και την ικανότητα που μπορεί να έχει ο κάθε ένας στο να καταλαβαίνει πότε ένα παιδί κακοποιείται και πότε όχι. Επιπλέον και ο χαρακτήρας του κάθε εκπαιδευτικού μπορεί να παίζει σημαντικό ρολό καθώς μερικά άτομα είναι πιο ανεκτικά στον ορό κακοποίηση με αποτέλεσμα να κάνουν λιγότερες καταγγελίες. Φυσικά οι εκπαιδευτικοί με μεγαλύτερη εμπειρία είναι πολύ πιθανόν να καταγγείλουν ένα περιστατικό κακοποίησης. Αντίθετα όσοι έχουν έρθει αντιμέτωποι με πολλές περιπτώσεις κακοποίησης έχουν μικρότερη πιθανότητα καταγγελίας αυτού του φαινομένου παρά την ικανότητα τους να βρίσκουν με μεγαλύτερη ευκολία ποια παιδιά κακοποιούνται (O' Toole et al., 1999). Όλοι όμως επηρεάζονται από τους φόβους που μπορεί να

δημιουργηθούν όσο αναφορά την νομική πλευρά των πράγματων. Μια ψευδής ή λανθασμένη κατηγορία μπορεί να ταλαιπωρήσει πολύ και τον εκπαιδευτικό αλλά και την ίδια την οικογένεια. Πάρα το γεγονός ότι οι εκπαιδευτικοί τις περισσότερες φορές αθρώνονται και αποποιούνται από την ευθύνη ο φόβος μια καταγγελίας από τους γονείς παραμένει. Τέλος υπάρχουν νομοί όπως είναι το άρθρο 23 του νόμου 3500/2006 το οποίο μας λέει ότι οποιοδήποτε δάσκαλος καταλαβαίνει ή πληροφορείται ότι υπάρχει κακοποίηση εις βάρος κάποιου ανήλικου πρέπει να το αναφέρει στον διευθυντή και εκείνος με την σειρά του πρέπει να το καταγγείλει. Αυτός δεν είναι ο μόνος νομός, καθώς υπάρχουν και νομικά άρθρα τα οποία λένε ότι η μη καταγγελία τέτοιων φαινομένων θα διωχθεί σαν ποινικό αδίκημα.

Πέρα από τις δράσεις που παίρνει το σχολείο όταν αντιληφθούν φαινόμενα παιδικής κακοποίησης υπάρχει και μια πληθώρα δράσεων που παίρνει το σχολείο για την πρόληψη τέτοιων φαινομένων καθώς και για την εκμάθηση των παιδιών για τέτοια περιστατικά με αποτέλεσμα να μπορούν να προστατευτούν. Τα παιδιά που πηγαίνουν δημοτικό βρίσκονται σε μια μικρή ακόμα ηλικία με αποτέλεσμα ιδιαίτερα στις μικρές τάξεις να μην μπορούν να καταλάβουν ποτέ κακοποιούνται. Το σχολείο βοηθάει τα παιδιά να μάθουν για την κακοποίηση και πως να προστατευτούν, όχι μέσα από την θεωρία αλλά μέσα από διάφορες βιωματικές δράσεις οι οποίες θα τους βοηθήσουν να καταλάβουν καλύτερα τι ακριβώς είναι η κακοποίηση και ποτέ την δέχονται. Ένα τέτοιο πρόγραμμα είναι το «Το σπίτι των παιδιών» από την Πυξίδα (Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής Το Σπίτι των Παιδιών - Πρόληψη Επιθετικότητας και Σχολικού Εκφοβισμού (ΠΥΞΙΔΑ)). Είναι ένα εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο για παιδιά δημοτικού και έχει ως βασικό στόχο την παιδική επιθετικότητα και τον εκφοβισμό στο σχολείο. Βασίζεται σε δράσεις βιωματικού χαρακτήρα επιτρέποντας τα παιδιά να καταλάβουν και να νιώσουν πως νιώθει η κάθε πλευρά αλλά και πως να επιλύουν τις διαφωνίες μεταξύ τους. Σε αρκετές δράσεις παίρνουν μέρος και οι γονείς με ένα βοηθητικό ρολό καθώς μέσα στο εκπαιδευτικό υλικό περιλαμβάνονται συμβουλές, με αποτέλεσμα ο γονέας να μπορεί να μάθει καλύτερα στο παιδί πως να προστατεύεται από διάφορους κίνδυνους. Μια ακόμα δράση που έχει πάρει το σχολείο είναι «Ο Κανόνας των Εσωρούχων». Άλλη μια δράση η οποία είναι κατάλληλη για παιδιά δημοτικού καθώς και βοηθητική ως προς τους γονείς καθώς οι δάσκαλοι με την υποστήριξη των γονέων θα καταφέρουν να δουλέψουν περισσότερο με τα παιδιά έτσι ώστε να είναι ασφαλείς. Ο Κανόνας των Εσωρούχων είναι μια δράση η οποία

αποτελείται από εργασίες που πρέπει να ολοκληρωθούν από τους μαθητές αλλά και φυλλάδια με συμβουλές για τους γονείς έτσι ώστε να μάθουν στα παιδιά ότι χρειάζεται για να μπορούν να προστατευτούν από κάθε είδος σεξουαλικής κακοποίησης.

Όμως για να γίνουν σωστά αυτές οι δράσεις καθώς και για να ενεργήσει η σχολική μονάδα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο έτσι ώστε να προστατέψει τα παιδιά που κακοποιούνται χρειάζονται εκπαιδευτικοί οι οποίοι είναι εκπαιδευμένοι σε τέτοια ζητήματα. Το να αναγνωρίσει ένας εκπαιδευτικός και να αντιμετωπίσει ένα τέτοιο φαινόμενο δεν είναι καθόλου εύκολο, για αυτό πολλές φορές οι εκπαιδευτικοί δουλεύουν μαζί και αλληλοβοηθούνται. Σε αυτά τα πλαίσια η παρούσα πτυχιακή ερευνά εξετάζει σε ποιον βαθμό είναι έτοιμοι οι εκπαιδευτικοί, τι γνώσεις έχουν πάνω στο θέμα της κακοποίησης αλλά και τις διάφορες απόψεις που μπορεί να έχουν πάνω στον τρόπο δράσης.

Κεφ.4. Μεθοδολογία Έρευνας

4.1 Είδος Έρευνας

Το είδος που επιλέχτηκε για την παρούσα ερευνά είναι η ποσοτική ερευνά. Αυτή η επιλογή έγινε παίρνοντας υπόψιν το αντικείμενο της ερευνάς καθώς θέλουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών σε συγκεκριμένες ερωτήσεις.

4.2 Ερευνητικό Ερώτημα

Το ερευνητικό ερώτημα που προέκυψε μέσα από την ερευνά είναι το εξής:

- Πως οι εκπαιδευτικοί αντιλαμβάνονται και διαχειρίζονται τα φαινόμενα της παιδικής κακοποίησης;

4.3 Σκοπός Έρευνας

Σκοπός αυτής της ερευνάς είναι να καταλάβουμε το επίπεδο της ετοιμότητας των εκπαιδευτικών σε θέματα που αφορούν την παιδική κακοποίηση, τον τρόπο δράσης που προτιμούν οι εκπαιδευτικοί καθώς και τα σημάδια τα οποία παρουσιάζονται και πιο συχνά στο κάθε είδος κακοποίησης.

4.4 Στόχοι Έρευνας

- Να δούμε τι γνώσεις έχουν πάρει από την σχολή, μεταπτυχιακά ή και σεμινάρια πάνω στο θέμα της κακοποίησης.
- Την ικανότητα που έχουν οι δάσκαλοι για να εντοπίζουν αυτά τα φαινόμενα, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο συνήθως τα αντιμετωπίζουν.
- Να ερευνήσουμε τις απόψεις των εκπαιδευτικών όσο αναφορά το ποσό συχνά ή κάτω από ποιες συνθήκες θα έκανε ένας εκπαιδευτικός μια αναφορά, τον μηχανισμό αντιμετώπισης τέτοιων φαινομένων (του σχολείου , του κράτους, των αρχών και των κοινωνικών υπηρεσιών)και τον τρόπο δράσης του εκπαιδευτικού
- Να καταλάβουμε πια είναι τα πιο συχνά από τα σημάδια τα οποία μας βοηθούν να αναγνωρίσουμε το κάθε είδος κακοποίησης.

4.5 Δειγματοληψία

Το είδος της δειγματοληψίας που χρησιμοποιήθηκε στην παρούσα ερευνά είναι το δείγμα ευκολίας. Η επιλογή των ατόμων έγινε με βάση ποιοι ήταν διαθέσιμοι και πρόθυμοι να συμμετέχουν στην ερευνά. Το δείγμα της παρούσας ερευνάς πάρθηκε από δάσκαλους στα δημοτικά σχολεία της Καλαμάτας και της Φλώρινας. Συνολικά τα σχολεία από τα οποία οι δάσκαλοι κλήθηκαν να απαντήσουν τα ερωτηματολόγια ήταν είκοσι (20) στην Καλαμάτα και πέντε (5) στην Φλώρινα. Στην ερευνά πήραν μέρος συνολικά σαράντα πέντε(45) άτομα από τα οποία ήταν είκοσι επτά(27) γυναίκες , δεκαεφτά (17) άντρες και ένα (1) εκτός δίπολου

4.6 Μέθοδος Συλλογής Δεδομένων

Στην παρούσα ερευνά η συλλογή των δεδομένων έγινε με ένα ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο το οποίο είχε ερωτήσεις ποσοτικού χαρακτήρα, δημιουργήθηκε και στάλθηκε με το ηλεκτρονικό εργαλείο του Google Forms. Υστερά η αποστολή του συνδέσμου έγινε με την χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στις διευθύνσεις των σχολείων. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από ερωτήσεις με προκαθορισμένο αριθμό απαντήσεων οι οποίες επιλέχθηκαν προσεκτικά μετά από μελέτη. Σε μερικές ερωτήσεις οι συμμετέχοντες μπορούσαν να διαλέξουν περισσότερες από μια απαντήσεις καθώς

και να επιλέξουνε την επιλογή: Άλλο εάν οι προκαθορισμένες απαντήσεις δεν τους κάλυπταν. Το ερωτηματολόγιο είχε συνολικά είκοσι οχτώ (28) ερωτήσεις, από τις οποίες οι περισσότερες ήταν υποχρεωτικές

4.7 Τήρησή απορρήτου

Όπως αναφέρθηκε σε κάθε μήνυμα που στάλθηκε προς τα σχολεία η έρευνα αυτή γίνεται ανόμημα χωρίς να χρειάζεται πουθενά κάποιο από τα προσωπικά τους στοιχεία που να τους συνδέει με την έρευνα. Αυτό τους επιτρέπει να απαντήσουν τις ερωτήσεις με μεγαλύτερη άνεση και ειλικρινά

Κεφ5. Παρουσίαση πινάκων και αποτελεσμάτων της έρευνας

5.1 Αποτελέσματα ερευνάς, ανάλυση πινάκων στατιστικά/περιγραφικά

1. Φύλο

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Άντρας	17	37,8	37,8
Γυναίκα	27	60	97,8
Εκτός Δίπολου	1	2,2	100
Σύνολο	45	100,0	

2. Ηλικία

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
22-30	6	11,1	11,1
31-40	12	26,7	37,1
41-50	18	40	77,1
51 και άνω	10	22,2	100
Σύνολο	45	100,0	

3.Οικογενιακή Κατάσταση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Άγαμος/η	13	28,9	28,9
Παντρεμένος/η	21	46,7	75,6
Διαζευγμένος	11	24,4	100
Σύνολο	45	100,0	

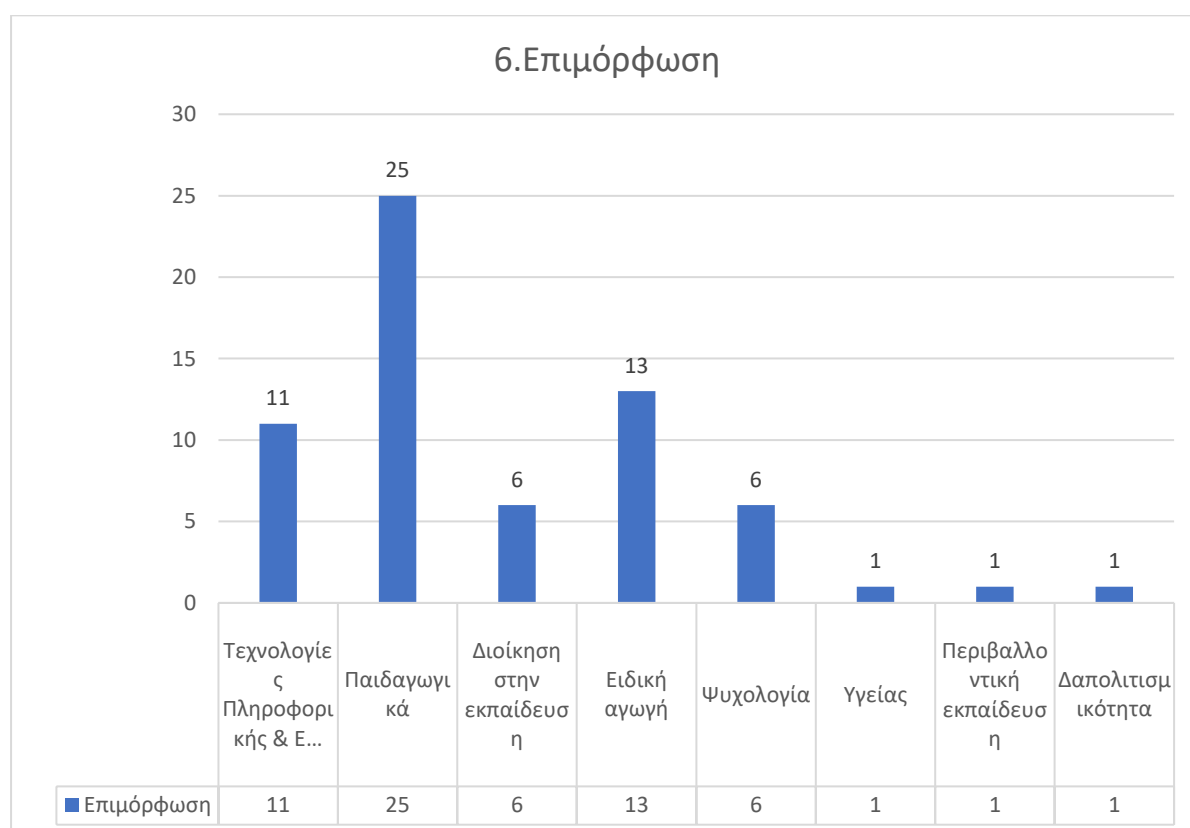
4.Αριθμός Τέκνων

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
1	6	13,3	13,3
2	18	40	53,3
3	2	4,4	57,7
4 και πάνω	1	2,2	60
Κανένα	18	40	100
Σύνολο	45	100,0	

Στους πίνακες 1,2,3 και 4 έχουμε τα δημογραφικά στοιχεία της ερευνάς μας. Βλέποντας τα ποσοστά μπορούμε να εξάγουμε μερικά συμπεράσματα όσο αναφορά τα άτομα τα οποία πήραν μέρος στην έρευνα αλλά και γενικά για τους δάσκαλους. Αρχικά βλέπουμε ότι οι μισοί συμμετέχοντες ήταν γυναίκες είκοσι επτά (27) και μετα ήταν οι άνδρες με δεκαεπτά (17) ενώ μόνο μια απάντηση είχαμε για το εκτός δίπολου. Υστέρα έχουμε την ηλικία στον πίνακα 2 οπου βλέπουμε ότι οι περισσότεροι που απάντησαν ήταν μετα την ηλικία των 31 χρονών που σημαίνει ότι μάλλον θα δουλεύαν σαν εκπαιδευτικοί σε ένα σχολείο με αποτέλεσμα να έχουν έρθει αντιμέτωποι με περιστατικά παιδικής κακοποίησης. Τέλος βάλαμε δυο ερωτήσεις για την οικογενειακή κατάσταση, καθώς οι εκπαιδευτικοί με παιδιά είναι πιο ευαίσθητοι σε τέτοια θέματα. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί ήταν παντρεμένοι (21) ή διαζευγμένοι (11) και βλέπουμε ότι οι περισσότεροι έχουν παιδιά. Οι περισσότεροι έχουν είτε ένα (1) παιδί είτε δυο (2) με είκοσι τέσσερις (24) απαντήσεις συνολικά ενώ δεκαοχτώ (18) δήλωσαν ότι δεν έχουν κανένα

5.Επίπεδο Σπουδών

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
ΑΕΙ	15	34,1	34,1
Μεταπτυχιακό	28	63,6	97,1
Διδακτορικό	2	2,9	100
Σύνολο	45	100,0	

Οι πίνακες 5,6 αναφέρονται στο μορφωτικό επίπεδο των εκπαιδευτικών. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί έχουν φτάσει μέχρι την μεταπτυχιακή εκπαίδευση είκοσι οκτώ (28) ενώ μόνο δυο (2) έχουν πάρει διδακτορικό και διδάσκουν σαν δάσκαλοι. Όσο αναφορά την επιμόρφωση είκοσι πέντε (25) από αυτούς έχουν παιδαγωγική επιμόρφωση ενώ δεκατρείς (13) έχουν στην ειδική αγωγή. Επιπλέον έχουμε και απαντήσεις όπως είναι η πληροφορική με έντεκα (11) και η περιβαλλοντική με μια (1) απάντηση οπου έχουν μπει στο σχολείο καθώς απέκτησαν εκπαιδευτική επάρκεια μέσο μεταπτυχιακών σπουδών.

7. Υπηρεσιακή Κατάσταση

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Μόνιμος	35	79,5	79,5
Αναπληρωτής/τρια	10	30,5	100
Ωρομίσθιος/α	0	0	100
Σύνολο	45	100,0	

8. Πόσα χρονιά εργάζεστε στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
1-5 έτη	6	13,3	13,3
6-10 έτη	7	15,6	28,9
11-20 έτη	19	42,2	71,1
21-30 έτη	8	17,8	88,9
Πάνω από 30 έτη	5	11,1	100
Σύνολο	45	100,0	

9. Σε ποια τάξη διδάσκετε αυτό το διάστημα;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Α' Δημοτικού	3	6,7	6,7
Β' Δημοτικού	5	11,1	17,8
Γ' Δημοτικού	9	20	37,8
Δ' Δημοτικού	7	15,6	53,4
Ε' Δημοτικού	11	24,4	77,8
ΣΤ' Δημοτικού	10	22,2	100
Σύνολο	45	100,0	

Οι πίνακες 7,8 και 9 αναφέρονται στην εργασία που κάνουν οι συμμετέχοντες την στιγμή συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Ο πίνακας 7 αναφέρετε στην υπηρεσιακή κατάσταση τους. Μπορούμε να δούμε ότι οι περισσότεροι τριάντα πέντε (35) είναι μόνιμοι σε κάποιο δημοτικό ενώ κανένας δεν είναι ωρομίσθιος/α καθώς είχε μηδέν (0) απαντήσεις. Στον πίνακα 8 βλέπουμε τα χρονιά εργασίας του κάθε ένα που μας βοηθάει να καθορίσουμε την εμπειρία που έχουν οι δάσκαλοι που πήραν μέρος στο ερωτηματολόγιο. Με κυρίαρχη απάντηση τα 11-20 έτη με δεκαεννιά (19) απαντήσεις μπορούμε να δούμε ότι στην ερέυνα πήραν μέρος αρκετοί έμπειροι εκπαιδευτικοί. Τέλος ο πίνακας 9 μας δείχνει σε τι τάξη κάνουν μάθημα οι εκπαιδευτικοί την στιγμή συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου. Βλέπουμε ότι η ΣΤ' καθώς και η Ε' Δημοτικού έχουν τις περισσότερες απαντήσεις σε σύνολο είκοσι μια (21) που δείχνει ότι περίπου οι μισοί κάνουν μάθημα σε μεγάλες τάξεις του δημοτικού ενώ στην Α' και Β' Δημοτικού κάνουν μόλις οχτώ (8) άτομα συνολικά.

10. Πόση προετοιμασία σας παρείχε το πρόγραμμα σπουδών του παιδαγωγικού τμήματος δημοτικής εκπαίδευσης σε θέματα που σχετίζονται με την παιδική κακοποίηση;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Καθόλου	6	13,3	13,3
Λίγη	15	33,3	46,6
Αρκετή	14	31,1	77,7
Πολύ	8	17,8	95,5
Πάρα Πολύ	2	4,5	100
Σύνολο	45	100,0	

11.Πόσο σίγουροι/ες νιώθετε για της ικανότητες σας για να αναγνωρίσετε σημάδια κακοποίησης σε παιδιά;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Καθόλου	2	4,4	4,5
Λίγο	10	22,2	26,7
Αρκετά	20	44,4	71,1
Πολύ	11	24,4	95,5
Πάρα Πολύ	2	4,5	100
Σύνολο	45	100,0	

12.Θεωρείτε ότι είστε έτοιμοι/ες για την αντιμετώπιση περιστατικών παιδικής κακοποίησης;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Καθόλου	7	15,6	15,4
Λίγο	20	44,4	60
Αρκετά	9	20	80
Πολύ	8	17,8	97,2
Πάρα Πολύ	1	2,2	100
Σύνολο	45	100,0	

13.Θεωρείτε ότι απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις για την αντιμετώπιση περιστατικού παιδικής κακοποίησης;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	33	73,3	73,3
Όχι	4	8,9	82,2
Δεν ξέρω/Δεν είμαι σίγουρος/η	8	17,8	100
Σύνολο	45	100,0	

14.Εάν έχετε τέτοιες εξειδικευμένες γνώσεις από που τις αποκτήσατε;

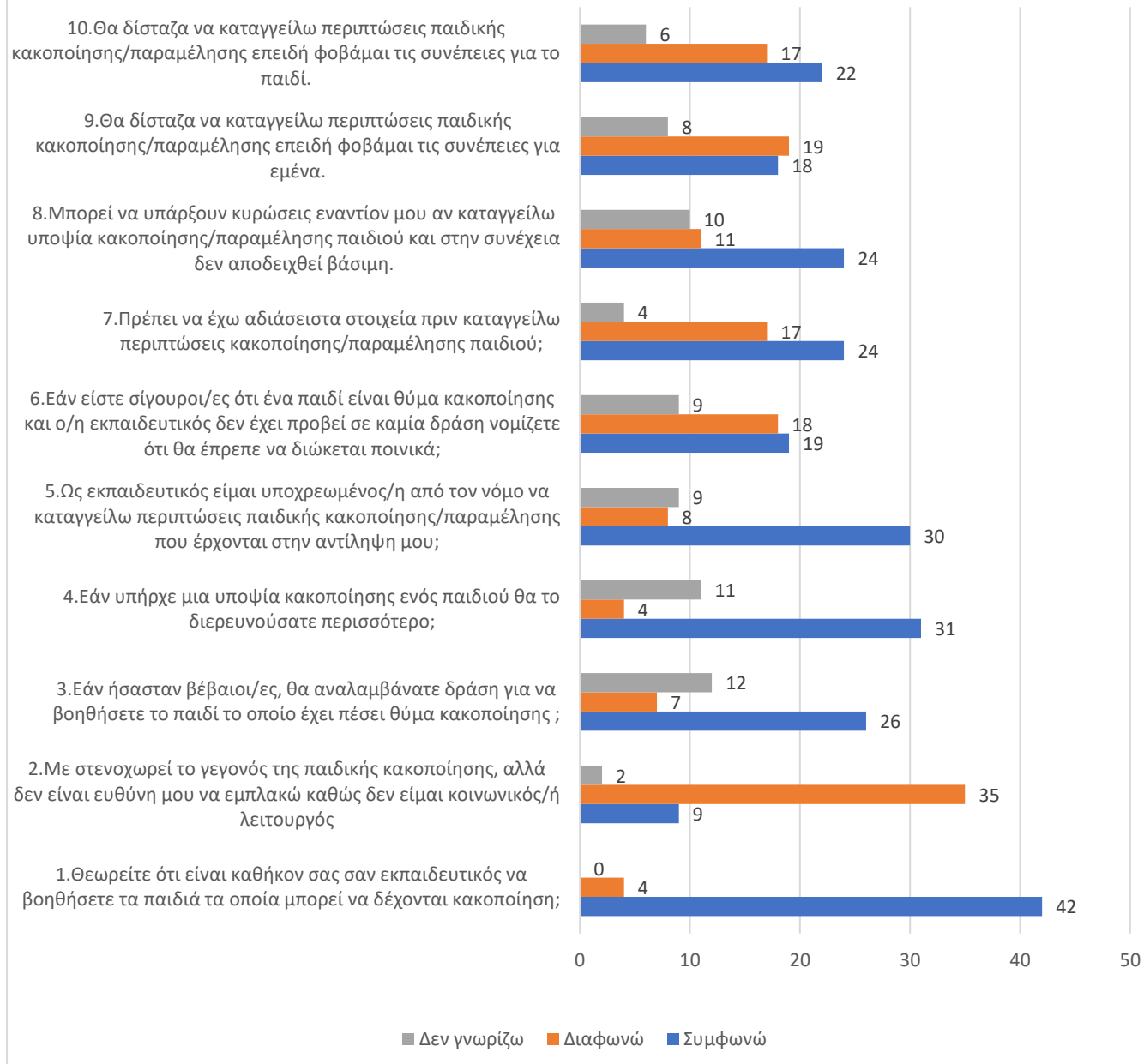
	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Σεμινάρια Δια Βίου Μάθησης	15	39,5	39,5
Προπτυχιακό Επίπεδο Σπουδών	8	21,1	60,6
Μεταπτυχιακό Επίπεδο Σπουδών	11	28,9	89,5
Διδακτορικό Επίπεδο Σπουδών	1	2,6	92,1
Άλλο (Συζήτηση με συναδέλφους)	1	2,6	94,7
Άλλο(Έψαξα στο διαδίκτυο)	1	2,6	97,3
Άλλο(Α.Π.Θ. Τμήμα Ψυχολογίας)	1	2,6	100
Σύνολο	38	100,0	

15. Πόσο ικανοποιημένοι/ες είστε με τις δεξιότητες ενδυνάμωσης και ετοιμότητας που αποκτήσατε στη σχολή (μέσα από μαθήματα, εργασίες, σεμινάρια) σε θέματα που σχετίζονται με την κακοποίηση παιδιών;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Καθόλου	4	8,9	8,9
Λίγο	20	44,4	53,3
Αρκετά	16	35,6	88,0
Πολύ	5	11,1	100
Πάρα Πολύ	0	0	100
Σύνολο	45	100,0	

Οι πίνακες 10,11,12,13,14 και 15 αναφέρονται σε ερωτήσεις που αφορούν την ετοιμότητα του εκπαιδευτικού και τις γνώσεις που μπορεί να έχει στο θέμα της παιδικής κακοποίησης. Η ερώτηση 10 αναφέρετε στις γνώσεις που πήραν από το πανεπιστήμιο τους σχετικά με την παιδική κακοποίηση. Όπως μπορούμε να δούμε οι περισσότερες απαντήσεις είναι λίγη με δεκαπέντε απαντήσεις (15) και αρκετή με δεκατέσσερις (14) ενώ μόνο δέκα (10) συνολικά δήλωσαν ότι ήταν ευχαριστημένοι καθώς απάντησαν πάρα πολύ ή πολύ. Η ερώτηση 11 αναφέρεται στην σιγουριά των εκπαιδευτικών να αναγνωρίσουν φαινόμενα παιδικής κακοποίησης. Όπως βλέπουμε από τις απαντήσεις όπου δέκα (10) διάλεξαν λίγο και είκοσι (20) διάλεξαν αρκετά πράγμα που μας δείχνει ότι δεν είναι σίγουροι ότι μπορούν να αναγνωρίσουν τόσο ευκολά αυτά τα περιστατικά και συνεπώς δεν έχουν αρκετή πιστή στις ικανότητες τους, παρά τα αρκετά χρονιά εμπειρίας που μπορεί να έχουν όπως είδαμε στον πίνακα 8. Επιπλέον βλέπουμε στον πίνακα 12 ότι όχι μόνο δεν είναι αρκετά σίγουροι για τις ικανότητες τους να αναγνωρίσουν περιστατικά κακοποίησης αλλά, δεν έχουν πιστή στις ικανότητες τους για να αντιμετωπίσουν περιστατικά κακοποίησης καθώς είκοσι επτά (27) από τους εκπαιδευτικούς διάλεξαν συνολικά είτε καθόλου είτε λίγο. Στον πίνακα 13 μπορούμε να δούμε ότι έχει ένα συντριπτικό ποσοστό απαντήσεων στο Ναι με τριάντα τρεις (33) από τις σαράντα πέντε (45) απαντήσεις. Όπως βλέπουμε οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς πιστεύουν ότι χρειάζονται ειδικές γνώσεις για την αντιμετώπιση φαινομένων κακοποίησης. Οι γνώσεις αυτές σύμφωνα με τον πίνακα 14 προέρχονται κυρίως από σεμινάρια δια βίου μάθησης με δεκαπέντε (15) απαντήσεις καθώς και από μεταπτυχιακά με έντεκα (11) απαντήσεις Τέλος ο πίνακας 15 μας λέει το ποσοστό ικανοποίησης των εκπαιδευτικών σε γνώσεις που πήραν πάνω στο θέμα όχι μόνο από την σχολή αλλά και από σεμινάρια, εργασίες και αλλά. Για άλλη μια φορά οι απαντήσεις λίγο και αρκετά κυριαρχούν με είκοσι (20) και δεκαέξι (16) απαντήσεις. Όμως μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι ενώ η επιλογή πολύ έχει κάποιες απαντήσεις (5) η επιλογή πάρα πολύ δεν έχει καμία απάντηση από κανέναν από τους 45 εκπαιδευτικούς.

16. Η δράση του/της εκπαιδευτικού

Ο πίνακας 16 μας δείχνει την δράση που θα έπαιρνε ή θα προτιμούσε να πάρει στην αντιμετώπιση ενός περιστατικού παιδικής κακοποίησης. Βλέπουμε ότι υπάρχουν ανάμεικτες απόψεις σχετικά με το εάν φοβούνται για τις επιπτώσεις που θα έχει μια λάθος καταγγελία σε αυτούς και στο παιδί. Περισσότερο όμως φοβούνται για τις επιπτώσεις που θα έχει η καταγγελία στο παιδί (ερωτηση10) καθώς συμφωνούν είκοσι δυο (22) άτομα σε αντίθεση με τον εαυτόν τους(ερώτηση 9) οπού συμφωνούν

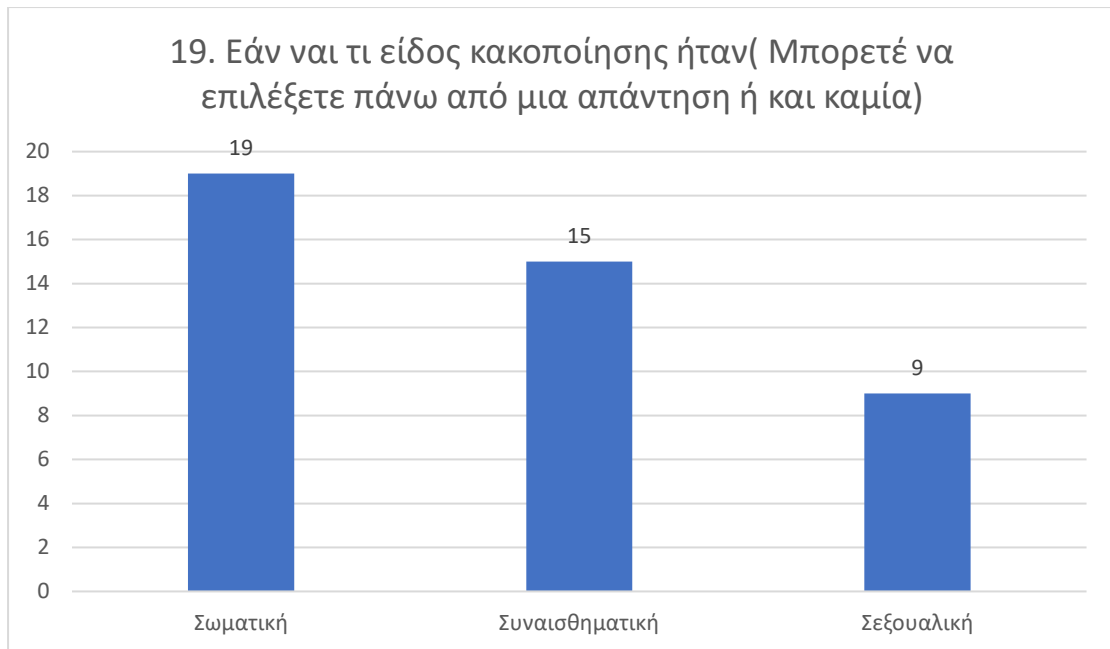
δεκαοκτώ (18) άτομα. όσο αναφοράς τις κρυώσεις και τα στοιχεία που πρέπει να έχουν οι εκπαιδευτικοί πριν κάνουν μια καταγγελία(ερωτήσεις 7,8) βλέπουμε ότι συμφωνούν και στα δυο με είκοσι τέσσερις (24) απαντήσεις στην κάθε ερώτηση. Γενικά μπορούμε να δούμε από τις ερωτήσεις ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θεωρούν καθήκον τους να βοηθήσουν τα παιδιά τα οποία δέχονται κακοποίηση (ερώτηση 1) οπού σαράντα δυο (42) από τους σαράντα πέντε (45) έχουν απαντήσει ότι συμφωνούν, ενώ όταν ερωτήθηκαν ότι δεν χρειάζεται να δράσουν πάνω σε αυτό το φαινόμενο καθώς δεν είναι κοινωνικοί λειτουργοί (ερώτηση 2)τριάντα πέντε (35) από τους εκπαιδευτικούς διαφωνήσαν με αυτήν την δήλωση ενώ αντιθέτως συμφωνήσαν ότι είναι υποχρεωμένοι να καταγγείλουν τέτοια περιστατικά και από τον νομό (ερώτηση 5) οπού τριάντα (30) απάντησαν ότι συμφωνούν. Επίσης μπορούμε να δούμε ότι οι εκπαιδευτικοί είτε ήταν είναι σίγουροι είτε όχι για τα περιστατικά κακοποίησης θα τα διερευνούσαν ή θα τα κατάγγελλαν όπως φαίνεται από της απαντήσεις στην ερώτηση 3 οπού είκοσι έξι απάντησαν συμφωνών αλλά και στην ερώτηση 4 οπού τριάντα (30) απάντησαν επίσης ότι συμφωνούν. Τέλος έχουμε την ερώτηση 6 η οποία τους ρωτάει εάν ο εκπαιδευτικός ξέρει ότι υπάρχει ένα κακοποιημένο παιδί και δεν το καταγγείλει εάν θα έπρεπε να διώκεται ποινικά. Σε αυτήν την ερώτηση έχουμε δεκαεννιά (19) απαντήσεις για το συμφωνώ ενώ δεκαοκτώ (18) απάντησαν ότι διαφωνούν και οι υπόλοιποι εννιά (9) δεν γνωρίζω. Οι απαντήσεις είναι μοιρασμένες δείχνοντας ότι ο κάθε εκπαιδευτικός έχει την δικιά του οπτική γωνεί πάνω στο θέμα και δεν είναι σε ένα κοινό άξονα όπως στις υπόλοιπες ερωτήσεις.

Ο πίνακας 17 έχει να κάνει με τα αίτια που πιστεύουν οι εκπαιδευτικοί ότι μπορεί να οφείλονται για την κακοποίηση των παιδιών. Βλέπουμε ότι η χρήση ουσιών, η ανεργία και τα οικονομικά προβλήματα καθώς και η κατάθλιψη των γονέων να πιστεύουν ότι είναι τα πιο συχνά αίτια. Ενώ έχουμε μια απάντηση στο άλλο οπού ένας εκπαιδευτικός σημείωσε όλα τα παραπάνω.

18. Έχετε συναντήσει στα χρόνια που δουλεύετε σαν εκπαιδευτικός στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση κάποιο περιστατικό παιδικής κακοποίησης;

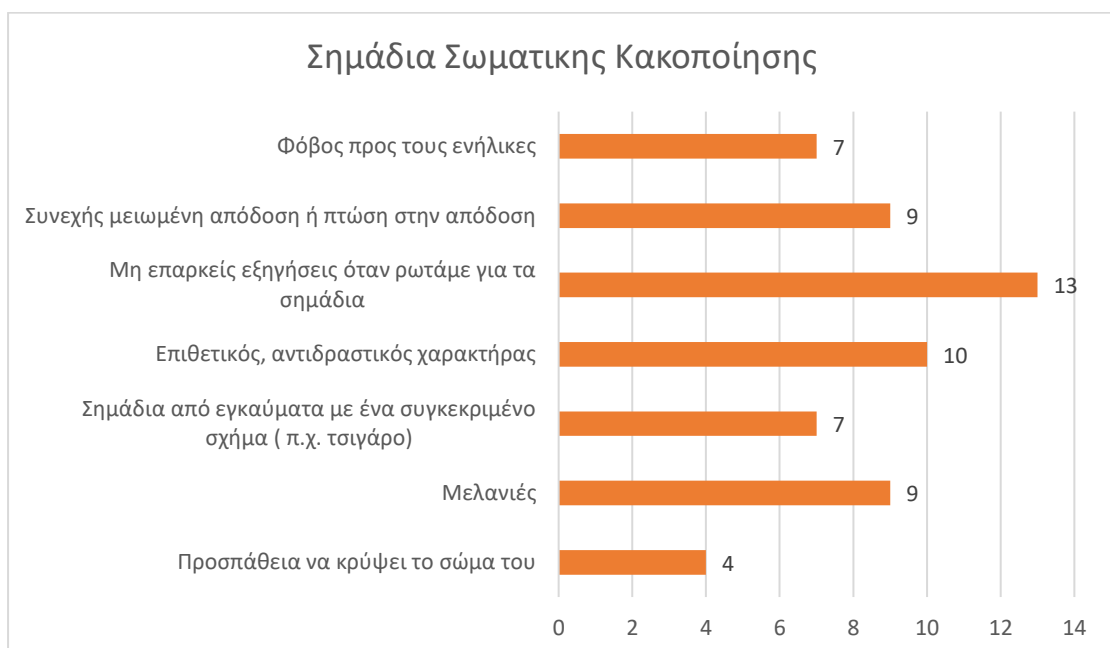
	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Ναι	30	66,7	66,7
Όχι	15	33,3	100
Σύνολο	45	100,0	

Ο πίνακας 18 μας δείχνει ότι πάνω από τους μίσους εκπαιδευτικούς έχουν συναντήσει ένα φαινόμενο παιδικής κακοποίησης καθώς έχουν απαντήσει Ναι στην ερώτηση τριάντα (30) εκπαιδευτικοί. Αφού ξέρουμε ότι είναι ένα σχετικά συχνό φαινόμενο ο πίνακας 19 μας δείχνει πια μορφή κακοποίησης συναντάμε περισσότερο. Πρώτη είναι η σωματική κακοποίηση με δεκαεννιά (19) εκπαιδευτικούς να την έχουν επιλέξει ενώ στο τέλος έρχεται η σεξουαλική με εννιά (9).

20. Ποια ήταν τα σημάδια που σας βοήθησαν να το καταλάβετε

20.1

20.2

20.3

Οι πίνακες που αντιστοιχούν στην 20^η ερώτηση του ερωτηματολογίου μας αποκαλύπτουν τα σημάδια τα οποία βοήθησαν τους εκπαιδευτικούς να καταλάβουν ότι

το παιδί κακοποιείται. Βλέπουμε ότι αρχικά όσο αναφορά την Σωματική κακοποίηση τα παιδιά δυσκολευόντουσαν να δώσουν επαρκές εξηγήσεις για το που αποκτήσαν τα χτυπήματα/σημάδια που έχουν και αυτό βοηθάει ιδιαίτερα να καταλάβουν οι εκπαιδευτικοί ότι τα παιδιά δέχονται σωματική κακοποίηση καθώς το έχουν επιλέξει δεκατρείς (13) από τους εκπαιδευτικούς. Επίσης οι μελανιές, ο επιθετικός χαρακτήρας καθώς και η πτώση στην απόδοση έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στο να βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό να καταλάβει ότι ένα παιδί δέχεται σωματική κακοποίηση. Στην συνέχεια έχουμε τα σημάδια της συναισθηματικής κακοποίησης όπου κυριαρχεί με δεκαπέντε (15) απαντήσεις ένα σημάδι το οποίο είναι ότι ο χαρακτήρας του παιδιού είναι είτε υπερβολικά επιθετικός είτε υπερβολικά παθητικός. Δεύτερο έρχεται οι μη φυσιολογικές αντιδράσεις που μπορεί να έχει με οκτώ (8) απαντήσεις. Τέλος έχουμε τα σημάδια της σεξουαλικής κακοποίησης. Εδώ βλέπουμε μικρότερες διάφορες στις τιμές των απαντήσεων με πρώτη απάντηση να είναι το σεξουαλικοποιημένο παιχνίδι ή μιας σεξουαλικοποιημένης συμπεριφοράς προς του ενήλικες με εννιά (9) απαντήσεις

21. Ποιος ήταν ή θα ήταν ο τρόπος αντίδρασης σας;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Επικοινωνία με τους γονείς	5	14,7	11,7
Καταγγελία στην Αστυνομία	1	2,9	14,6
Ενημέρωση της διεύθυνσης του σχολείου	8	23,5	38,1
Επικοινωνία με ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό του σχολείου	10	29,4	67,5
Καταγγελία στις αρμόδιες αρχές κοινωνικής πρόνοιας	10	29,4	100
Σύνολο	34	100,0	

Ο πίνακας 21 αναφέρεται στον τρόπο αντίδρασης των εκπαιδευτικών σε φαινόμενα κακοποίησης. Όπως μπορούμε να δούμε οι κυρίαρχες απαντήσεις είναι η ενημέρωση

της διεύθυνσης του σχολείου, επικοινωνία με ψυχολόγο ή κοινωνικό λειτουργό του σχολείου, καταγγελία στις αρμόδιες αρχές κοινωνικής πρόνοιας. Η λιγότερη πιθανή ποριά δράσεις είναι η καταγγελία στην αστυνομία καθώς υπάρχουν διάφορες άλλες υπηρεσίες καταλληλότερες για αυτό το ζήτημα.

22. Σε ποια τάξη θεωρείτε ότι γίνεται ευκολότερα αντιληπτό το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Α' Δημοτικού	6	13,3	13,3
Β' Δημοτικού	5	11,1	24,4
Γ' Δημοτικού	7	15,6	40
Δ' Δημοτικού	16	35,6	75,6
Ε' Δημοτικού	5	11,1	86,7
ΣΤ' Δημοτικού	6	13,3	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 22 βλέπουμε σε ποια τάξη θεωρούν οι εκπαιδευτικοί ότι γίνεται ευκολότερο αντιληπτό το φαινόμενο της κακοποίησης. Όπως μπορούμε να δούμε δεν υπάρχει μεγάλη απόκλιση μεταξύ των περισσότερων απαντήσεων με εξαίρεση την Δ' Δημοτικού όπου έχει δεκαέξι (16) απαντήσεις

23. Θεωρείτε ότι το σχολείο είναι κατάλληλα προετοιμασμένο για να ανταποκριθεί σε τέτοια φαινόμενα παιδικής κακοποίησης;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	2	4,4	4,4
Διαφωνώ μερικώς	13	28,9	33,3
Συμφωνώ μερικώς	13	28,9	62,2
Συμφωνώ απολύτως	1	2,2	64,4
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	16	35,6	100
Σύνολο	45	100,0	

24. Θεωρείτε ότι το κράτος έχει μεριμνήσει επαρκώς για την ευαισθητοποίηση πάνω στο θέμα της παιδικής κακοποίησης μέσα στα πλαίσια του σχολείου;

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	3	6,7	6,7
Διαφωνώ μερικώς	6	13,3	20
Συμφωνώ μερικώς	18	40	60
Συμφωνώ απολύτως	3	6,7	66,7
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	15	33,3	100
Σύνολο	45	100,0	

25. Δεν υπάρχει αρκετή υποστήριξη από τις ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες για θέματα που αφορούν την κακοποίηση παιδιών.

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Συμφωνώ	11	24,4	24,4
Διαφωνώ	21	46,7	71,1
Δεν γνωρίζω	13	28,9	100
Σύνολο	45	100,0	

26. Δεν υπάρχει αρκετή υποστήριξη από τις αρχές (αστυνομικές/δικαστικές) για θέματα που αφορούν την κακοποίηση παιδιών

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Συμφωνώ	13	28,8	28,8
Διαφωνώ	16	35,6	64,5
Δεν γνωρίζω	16	35,6	100
Σύνολο	45	100,0	

Οι πίνακες 23,24,25 αλλά και 26 μας δείχνουν την ετοιμότητα και την υποστήριξη που δίνουν ή δεν δίνουν ορισμένες υπηρεσίες σχετικά με το θέμα της παιδικής κακοποίησης. Στον πίνακα 23 εξετάζουμε την ετοιμότητα του σχολείου απέναντι σε φαινόμενα παιδικής κακοποίησης. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί απάντησαν Διαφωνώ μερικώς με δεκατρείς(13) απαντήσεις, Συμφωνώ μερικώς με δεκατρείς (13) απαντήσεις ενώ δεκαέξι (16) απάντησαν Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ. Από αυτό μπορούμε να δούμε ότι και οι ίδιοι εκπαιδευτικοί δεν είναι σίγουροι για το ποσό καλά είναι έτοιμο το σχολείο να διαχειριστεί τέτοιες καταστάσεις. Ο πίνακας 24 αφορά την κρατική μεριμνά πάνω στην παιδική κακοποίηση. Το μεγαλύτερο ποσοστό απάντησε Συμφωνώ μερικώς με δεκαοκτώ (18) απαντήσεις ή Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ με δεκαπέντε απαντήσεις (15). Αυτό μας δείχνει ότι υπάρχει χώρος για βελτίωση των δράσεων που μπορεί να πάρει το κράτος για την καταπολέμηση ή και την ενημέρωση πάνω σε αυτό το φαινόμενο. Στην συνέχεια έχουμε τον πίνακα 25 που δηλώνει ότι οι ψυχοκοινωνικές υπηρεσίες δεν παρέχουν αρκετή στήριξη σε αυτό το φαινόμενο. Βλέπουμε ότι το μεγαλύτερο μέρος των εκπαιδευτικών διαφωνούν με είκοσι μια (21) απαντήσεις ενώ ένα καλό μέρος των εκπαιδευτικών απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν με δεκατρείς (13) απαντήσεις. Τέλος έχουμε τον πίνακα 26 όπου αναφέρεται στην έλλειψη υποστήριξης από τις αστυνομικές και δικαστικές αρχές. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί είτε διαφωνούν με δεκαέξι (16) απαντήσεις είτε δεν γνωρίζουν για την υποστήριξη που προσφέρουν

27, Ποια θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι η στάση προς το παιδί, το οποίο έχει πέσει θύμα κακοποίησης.

27.1. Να δώσουμε έμφαση στο γεγονός ότι δεν φταίει αυτό

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	11	24,4	24,4
Διαφωνώ μερικώς	0	0	24,4
Συμφωνώ μερικώς	6	13,3	37,7
Συμφωνώ απολύτως	23	51,1	88,8
Ούτε συμφωνώ ούτε5 διαφωνώ		11,1	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 27.1 μπορούμε να δούμε ότι οι περισσότεροι από τους εκπαιδευτικούς συμφωνούν με το να κάνουμε εμφανή στο παιδί ότι τίποτα από αυτά δεν ήταν δικό του λάθος καθώς ο συνολικός αριθμός των ατόμων που απάντησαν είτε Συμφωνώ μερικώς είτε Συμφωνώ απολύτως είναι είκοσι εννιά (29) σε αντίθεση με αυτούς που διαφωνούν και μάλιστα επέλεξαν το Διαφωνώ απολύτως με έντεκα (11) απαντήσεις ενώ κάποιος δεν επέλεξε το Διαφωνώ μερικώς

27.2. Να πιέσουμε το παιδί να μας δώσει περιγραφικά της λεπτομέρειες του τι έγινε

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	15	33,3	33,3
Διαφωνώ μερικώς	12	26,6	59,9
Συμφωνώ μερικώς	4	8,8	68,7
Συμφωνώ απολύτως	7	15,5	84,5
Ούτε συμφωνώ ούτε7 διαφωνώ		15,5	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον 27.2 βλέπουμε ότι οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν θεωρούν καλή ιδέα να πιέσουν το παιδί να τους περιγράψει τι πέρασε όταν το κακοποιούσαν με συνολικές απαντήσεις στο Διαφωνώ απολυτός και στο Διαφωνώ μερικώς να είναι είκοσι επτά (27) σε αντίθεση με αυτούς που Συμφωνούν είτε απολύτως είτε μερικώς που είναι στις έντεκα (11)

27.3. Να το αφήσουμε να μας πει πράγματα σιγά σιγά από μόνο του

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	6	13,3	13,3
Διαφωνώ μερικώς	9	20	33,3
Συμφωνώ μερικώς	6	13,3	46,6
Συμφωνώ απολύτως	19	42,2	88,8
Ούτε συμφωνώ ούτε5 διαφωνώ		11,1	100
Σύνολο	45	100,0	

Σε αντίθεση με τον προηγούμενο πίνακα τον 27.2 βλέπουμε ότι οι εκπαιδευτικοί συμφωνούν στην πρόταση του να αφήσουμε το παιδί που έχει πέσει θύμα κακοποίησης να μας πει πράγματα όταν νιώθει αυτό έτοιμο. Συνολικές απαντήσεις για το συμφωνώ έχουμε είκοσι πέντε(25) ενώ δεκαπέντε (15) διαφωνούν με αυτήν την πρόταση.

27.4. Να μιλήσουμε με τη διεύθυνση του σχολείου

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	3	6,7	6,6
Διαφωνώ μερικώς	8	17,7	24,3
Συμφωνώ μερικώς	8	17,7	42
Συμφωνώ απολύτως	23	51,1	93,4
Ούτε συμφωνώ ούτε3 διαφωνώ		6,7	100
Σύνολο	45	100,0	

Όσο αναφορά τον πίνακα 27.4 που μας δίνει την επιλογή να μιλήσουμε με την διεύθυνση του σχολείου βλέπουμε ότι τριάντα ένας (31) από τους εκπαιδευτικούς συμφωνούν ενώ μόλις έντεκα (11) διαφωνούν.

27.5. Να μιλήσουμε με άλλους/ες δάσκαλους/ες για να μάθουμε εάν έχουν παρατηρήσει καμία αλλαγή

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	6	13,3	13,3
Διαφωνώ μερικώς	0	0	0
Συμφωνώ μερικώς	8	17,8	31
Συμφωνώ απολύτως	25	55,6	86,7
Ούτε συμφωνώ ούτε6 διαφωνώ		13,3	100
Σύνολο	45	100,0	

Ο πίνακας 27.5 αναφέρεται στην βοήθεια από άλλους εκπαιδευτικούς που μπορεί να έχουν ή να είχαν, το παιδί το οποίο υποψιάζονται ότι κακοποιείται. Συνολικά έχουμε τριάντα τρεις (33) απαντήσεις στο συμφωνώ ενώ μόλις έξι (6) στο διαφωνώ. Βλέπουμε δηλαδή ότι στηρίζουν οι εκπαιδευτικοί ο ένας τον άλλον και ζητάνε την βοήθεια ενός άλλου εκπαιδευτικού ή και του διευθυντή όπως είδαμε στον πίνακα 27.4

27.6. Να μιλήσουμε με τους γονείς

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	4	8,9	8,9
Διαφωνώ μερικώς	10	22,2	31,1
Συμφωνώ μερικώς	11	24,4	55,5
Συμφωνώ απολύτως	17	37,9	93,4
Ούτε συμφωνώ ούτε3 διαφωνώ		6,7	100
Σύνολο	45	100,0	

Ο πίνακας 27.6 έθεσε την ερώτηση για το εάν θαμίλαγαν οι εκπαιδευτικοί ή όχι της γονείς. Της μπορούμε να δούμε είκοσι όγχο (28) συμφωνήσαν ότι θαμίλαγαν ενώ δεκατέσσερεις (14) από της απάντησαν ότι διαφωνούν και συνεπώς δεν θα τηςμίλαγαν.

27.7. Να πάμε κατευθείαν της αρμόδιες αρχές

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	12	26,7	26,7
Διαφωνώ μερικώς	6	13,3	40
Συμφωνώ μερικώς	6	13,3	53,3
Συμφωνώ απολύτως	9	20	73,3
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	12	26,7	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 27.7 με την ερώτηση του εάν θα πήγαιναν κατευθείαν της αρμόδιες αρχές οι απαντήσεις είναι πιο διάσπαρτες. Της μπορούμε να δούμε της περισσότερες απαντήσεις συνολικά της έχει το διαφωνώ με δεκαοχτώ (18) που σημαίνει ότι δεν θα πήγαιναν αμέσως ενώ δεκαπέντε (15) θα πήγαιναν. Της εδώ σε αντίθεση με της της ερωτήσεις έχουμε ένα μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών (26,7%) απάντησαν ότι Ούτε συμφωνούν ούτε διαφωνούν που της δείχνει ότι δεν είναι σίγουροί για το πως θα δράσουν.

27.8. Να μαζέψουμε στοιχεία που θα αποδεικνύουν την ύπαρξη της κακοποίησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	6	13,3	13,3
Διαφωνώ μερικώς	3	6,7	20
Συμφωνώ μερικώς	12	26,7	46,7
Συμφωνώ απολύτως	19	42,2	88,9
Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ	5	11,1	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 27.8 με την ερώτηση εάν θα μαζέψαν στοιχεία που να δείχνουν ότι όντως το παιδί κακοποιείται να έχουν απαντήσει ότι συμφωνούν τριάντα ένα (31) εκπαιδευτικοί ενώ διαφωνούν μόλις εννιά (9) από τους σαράντα πέντε.(45)

27.9. Να μιλήσουμε μέσα στην τάξη για το φαινόμενο της κακοποίησης

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	3	6,7	6,7
Διαφωνώ μερικώς	4	8,9	15,6
Συμφωνώ μερικώς	8	17,8	33,4
Συμφωνώ απολύτως	22	48,9	82,3
Ούτε συμφωνώ ούτε8 διαφωνώ		17,8	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 27.9 βλέπουμε πόσοι εκπαιδευτικοί είναι σύμφωνοι με την ιδέα του να μιλήσουν μέσα στην τάξη για το φαινόμενο της κακοποίησης. Της βλέπουμε η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών συμφωνούν με τριάντα (30) απαντήσεις ενώ μόνο επτά (7) είναι κατά στην πρόταση αυτή. Πάλι έχουμε ένα σχετικά υψηλό ποσοστό εκπαιδευτικών που δεν είναι σίγουροι εάν θα μιλούσαν για το φαινόμενο της κακοποίησης μέσα στην τάξη με οχτώ (8) απαντήσεις στο Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ

27.10. Να το πούμε στα αλλά παιδιά μέσα στην τάξη να προσέχουν την συμπεριφορά της

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	15	33,3	33,3
Διαφωνώ μερικώς	9	20	53,3
Συμφωνώ μερικώς	6	13,3	66,6
Συμφωνώ απολύτως	5	11,1	77,7
Ούτε συμφωνώ ούτε10 διαφωνώ		22,3	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 27.10 δώσαμε την ερώτηση εάν θα έλεγαν στα αλλά παιδιά στην τάξη να προσέχουν την συμπεριφορά της. Της μπορούμε να δούμε στο διαφωνώ έχουμε συνολικά είκοσι τέσσερις (24) απαντήσεις ενώ στο συμφωνώ έχουμε μόλις έντεκα (11). Για άλλη μια φορά μπορούμε να δούμε ένα σημαντικό ποσοστό των απαντήσεων (10/22,3%) να βρίσκεται στο Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ που δείχνει ότι ήταν μια ακόμη ερώτηση η οποία οι εκπαιδευτικοί δεν ήταν σίγουροι για την απάντηση της.

27.11. Να του πούμε ότι έχει γίνει και σε αλλά παιδιά και δεν είναι μονος/η

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	4	8,9	8,9
Διαφωνώ μερικώς	5	11,1	20
Συμφωνώ μερικώς	15	33,3	53,3
Συμφωνώ απολύτως	16	35,6	88,9
Ούτε συμφωνώ ούτε5 διαφωνώ		11,1	100
Σύνολο	45	100,0	

Ο πίνακας 27.11 αναλύει της απαντήσεις στην ερώτηση εάν θα του λέγαμε ότι έχει γίνει και σε αλλά παιδιά. Για άλλη μια φορά οι περισσότεροι από της εκπαιδευτικούς συμφωνούν με τριάντα μια (31) απαντήσεις ενώ μόλις εννιά (9) απαντήσεις υπάρχουν στο διαφωνώ.

27.12. Να διαβεβαιώσουμε ότι όλα θα πάνε καλά

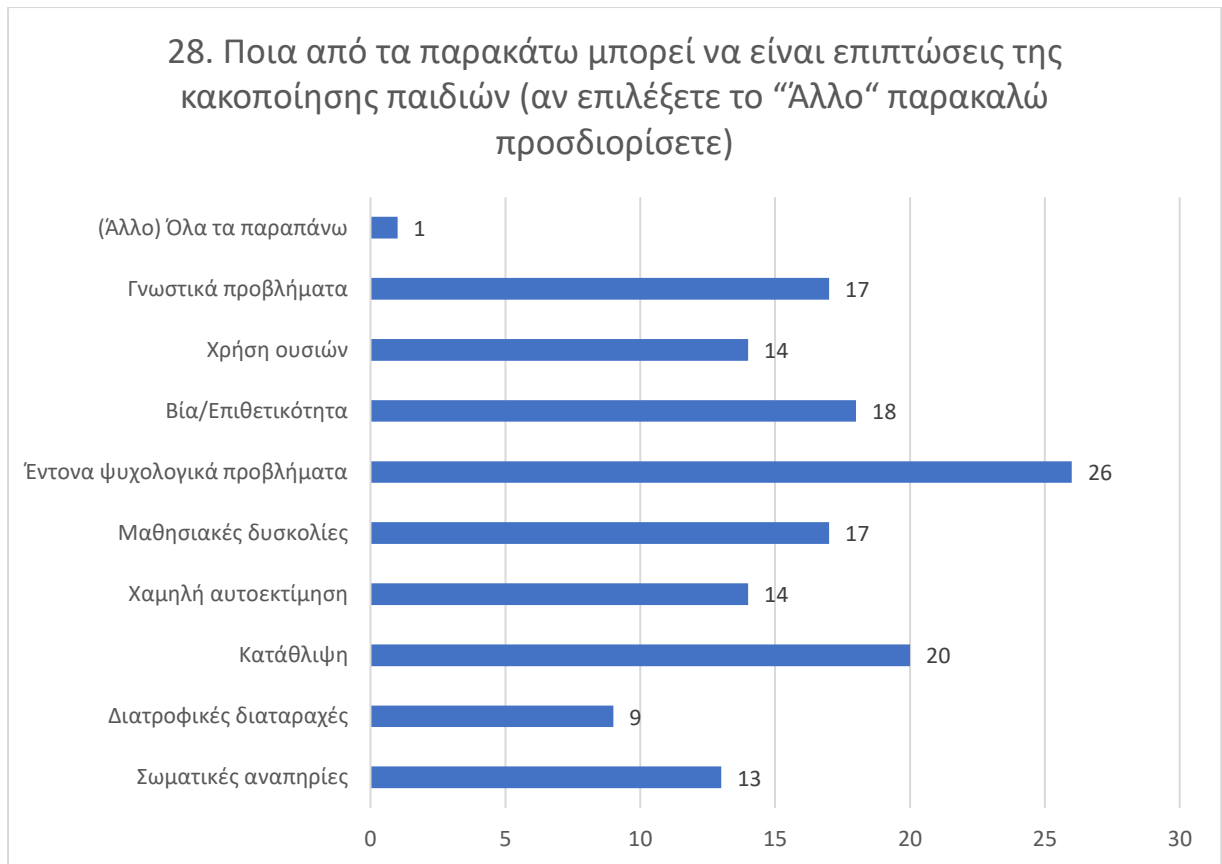
	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	5	11,1	11,1
Διαφωνώ μερικώς	2	4,4	15,5
Συμφωνώ μερικώς	5	11,1	26,6
Συμφωνώ απολύτως	28	62,3	88,9
Ούτε συμφωνώ ούτε5 διαφωνώ		11,1	100
Σύνολο	45	100,0	

Στον πίνακα 27.12 βλέπουμε πόσοι εκπαιδευτικοί θα διαβεβαίωναν τα παιδιά ότι όλα θα πάνε καλά. Το συνολικό ποσοστό των απαντήσεων στο συμφωνώ είναι τριάντα τρεις (33) απάντησες ενώ επτά (7) άτομα διαφωνούν στο ότι θα διαβεβαίωναν τα παιδιά ότι όλα θα πάνε καλά.

27.13. Να υποσχεθούμε ότι θα κάνουμε ότι καλύτερο μπορούμε

	Συχνότητα	Ποσοστό	Συνολικό Ποσοστό
Διαφωνώ απολύτως	6	13,3	13,3
Διαφωνώ μερικώς	3	6,7	20
Συμφωνώ μερικώς	6	13,3	33,3
Συμφωνώ απολύτως	27	60	93,3
Ούτε συμφωνώ ούτε3 διαφωνώ	3	6,7	100
Σύνολο	45	100,0	

Το τελευταίο πίνακα 27.13, αναφέρεται στο εάν θα του υποσχόμασταν ότι θα κάναμε ότι καλύτερο μπορούμε. Για ακόμα μια φορά οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί απάντησαν συμφωνώ με συνολικές απαντήσεις να είναι τριάντα τρεις (33) ενώ μόλις εννιά (9) να διαφωνούν.

Ο πίνακας 28 είναι ο τελευταίος πίνακας με την τελευταία ερώτηση του ερωτηματολογίου που δόθηκε. Η τελευταία ερώτηση είχε κάνει με τις επιπτώσεις που μπορεί να έχει η κακοποίηση στα παιδιά. Βλέπουμε ότι η πρώτη απάντηση είναι τα έντονα ψυχολογικά προβλήματα με είκοσι έξι (26) απαντήσεις ενώ η κατάθλιψη, βία/επιθετικότητα, γνωστικά προβλήματα αλλά και οι μαθησιακές δυσκολίες έρχονται μετά. Η απάντηση που επέλεξαν οι λιγότεροι εκπαιδευτικοί ήταν οι διατροφικές διαταραχές ενώ της επέλεξε την επιλογή Άλλο και έγραψε : Όλα τα παραπάνω.

5.2 Συμπεράσματα ερευνάς

Αφού έχουμε αναλύσει(στατιστικά και περιγραφικά) της πίνακες οι οποίοι προέκυψαν από την παρούσα ερευνά μπορούμε, από την συνολική εικόνα να βγάλουμε ένα πόρισμα σχετικά με την ετοιμότητα των δασκάλων αλλά καθώς και πως διαχειρίζονται τα θέματα παιδικής κακοποίησης. Για να εξάγουμε πιο ευκολά τα συμπεράσματα της θα χωρίσουμε της πίνακες σε 4 κατηγορίες.

1. Δημογραφικά στοιχεία (Πίνακες 1 έως 9)
2. Ετοιμότητα του εκπαιδευτικού και των διαφόρων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση φαινομένων παιδικής κακοποίησης καθώς και ηθικά ζητήματα που μπορεί να έχουν(Πίνακες 10-17,23,24,25,26)
3. Τύποι κακοποίησης αλλά και σημάδια που της βοηθούν να καταλάβουμε αυτό το φαινόμενο (Πίνακες 17-20,22)
4. Τρόπος αντιμετώπισής των εκπαιδευτικών καθώς και οι επιπτώσεις των φαινομένων κακοποίησης (Πίνακες 27,28)

Αρχίζοντας από τα δημογραφικά στοιχεία της ερευνάς μπορούμε να δούμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των απαντήσεων ήταν από εκπαιδευτικούς οι οποίοι δουλεύουν αρκετά χρόνια στην εκπαίδευση και συνεπώς έχουν ένα σημαντικό ποσοστό εκπαιδευτικής κατακτητής. Επιπλέον οι περισσότεροι από της της εκπαιδευτικούς έχουν παιδιά οπότε μπορεί να είναι επηρεασμένοι από αυτό και να είναι λιγότερο ανεκτικοί σε θέματα παιδικής κακοποίησης. Τέλος ένα μεγάλο ποσοστό των εκπαιδευτικών που απάντησαν είχαν εκπαιδευτεί σε παιδαγωγικά πανεπιστήμια ή είχαν πάρει κάποια κατάρτιση σε ψυχολογία και ειδική αγωγή.

Έχοντας τα παραπάνω στο μυαλό της μπορούμε να συνεχίσουμε να αναλύουμε τα αποτελέσματα της ερευνάς της. Όσο αναφορά την ετοιμότητα του εκπαιδευτικού και των διαφόρων υπηρεσιών για την αντιμετώπιση φαινομένων παιδικής κακοποίησης καθώς και ηθικά ζητήματα τα οποία μπορεί να έχουν οι εκπαιδευτικοί μπορούμε να δούμε ότι οι πλειοψηφία των εκπαιδευτικών δεν είναι ευχαριστημένοι από της γνώσεις που πήραν πάνω σε θέματα παιδικής κακοποίησης από το πανεπιστήμιο της. Αντιθέτως της οι περισσότεροι συμφωνήσαν ότι για την διαχείριση τέτοιον περιστατικών χρειάζεται μια ειδική επιμόρφωση, το οποίο είναι σύμφωνο με τα αποτελέσματα μιας διπλωματικής εργασίας (Κατσικογιάννη, 2022) όπου αναφέρεται στα αποτελέσματα ότι είναι καθοριστικής σημασίας οι δάσκαλοι να εξοπλιστούν με της αναγκαίες δεξιότητες για να μπορέσουν να φροντίζουν καλύτερα της μαθητές της. Μπορούμε να συμπεραίνουμε ότι όσο αναφορά την ετοιμότητα του σχολείου και του κράτους σε θέματα παιδικής κακοποίησης οι εκπαιδευτικοί δεν είναι σίγουροι για την αποτελεσματικότητα της. Επιπλέον οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί δεν γνωρίζουν για την υποστήριξη που παρέχεται της αρχές (αστυνομικές/δικαστικές)Τέλος οι κοινωνικές υπηρεσίες παρέχουν αρκετή υποστήριξη σύμφωνα με της απαντήσεις των εκπαιδευτικών

Συνεχίζοντας έχουμε με της ερωτήσεις οι οποίες της βοήθησαν να καταλάβουμε πιο είναι το πιο συχνό φαινόμενο παιδικής κακοποίησης αλλά και ποια σημάδια βοήθησαν της εκπαιδευτικούς να καταλάβουν ότι το παιδί δέχεται τον συγκεκριμένο τύπο κακοποίησης. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί απάντησαν ότι έχουν συναντήσει κάποιο περιστατικό κακοποίησης και από της 3 τύπους κακοποίησης (Σωματική Σεξουαλική, Συναισθηματική) με πιο συχνό τύπο να είναι η σωματική κακοποίηση ενώ ο λιγότερος συχνά εμφανιζόμενος τύπος ήταν η σεξουαλική κακοποίηση. Στην σωματική κακοποίηση υπάρχουνε πολλά σημάδια που βοήθησαν της εκπαιδευτικούς να καταλάβουν ότι το παιδί κακοποιείται καθώς και τον τύπο της κακοποίησης, Αυτά τα σημάδια ήταν οι μη επαρκείς εξηγήσεις για χτυπήματα, μελανιές , βίαιη συμπεριφορά και αλλά. Συνεχίζοντας έχουμε την συναισθηματική κακοποίηση όπου ένα χαρακτηριστικό της βοήθησε να το καταλάβουν κατά κύριο λόγο. Αυτό ήταν ότι το παιδί που δέχονταν αυτό το είδος κακοποίησης ήταν είτε υπερβολικά παθητικό είτε υπερβολικά επιθετικό. Τέλος έχουμε την σεξουαλική κακοποίηση όπου πάλι δεν υπήρχε ένα σημάδι το οποίο ξεχώρισε από τα αλλά. Το σημάδι το οποίο βοήθησε περισσότερο της εκπαιδευτικούς ήταν το σεξουαλικοποιημένο παιχνίδι με τα αλλά παιδιά της ηλικίας του ή ο σεξουαλικοποιημένος τρόπος συμπεριφοράς της της ενήλικες. Οι δυσκολίες στο περπάτημα , ο πόνος στην περιοχή των γεννητικών οργάνων καθώς και οι δυσκολίες στο περπάτημα ήταν και αυτά κρίσιμα σημάδια στην φανέρωση της κακοποίησης του παιδιού καθώς και την αποκάλυψη του είδος της. Κλείνοντας ρωτήσαμε της εκπαιδευτικούς σε πια τάξη πιστεύουν ότι φαίνονται περισσότερο τα σημάδια της παιδικής κακοποίησης. Βλέπουμε ότι είναι ευκολότερο να εντοπίσουμε τα σημάδια της κακοποίησης στην Δ' Δημοτικού σύμφωνα με της απόψεις των εκπαιδευτικών.

Τώρα μπαίνουμε στην τέταρτη και τελευταία κατηγορία του ερωτηματολογίου η οποία αναφέρεται της τρόπου αντιμετώπισής των εκπαιδευτικών αλλά και για της επιπτώσεις των φαινομένων κακοποίησης. Μπορούμε να δούμε ότι οι εκπαιδευτικοί είναι ευαίσθητοι της αυτό το θέμα και δεν θέλουν να πιάσουν τα παιδιά με τον οποιοδήποτε τρόπο. Ούτε θέλουν να πιάσουν για τον οποιοδήποτε λόγο να δώσουν πληροφορίες ή να της εκθέσουν στην τάξη μπροστά της της συμμαθητές της. Επιπλέον οι δάσκαλοι προσπαθούν να καθησυχάσουν με οποίον τρόπο μπορούν τον μαθητή της λέγοντας του ότι δεν είναι ο μονός ή ότι θα κάνουν ότι μπορούν για να βοηθήσουν. Παράλληλα

συμφωνούν ότι πρέπει να μιλήσουν και για το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης στην τάξη , όχι της να φέρουν το παιδί που κακοποιείται σε δύσκολη θέση λέγοντας της συμμαθητές του να προσέχουν την συμπεριφορά της γύρω του. Τέλος όσο αναφορά της επιπτώσεις που μπορεί να έχει τα ψυχολογικά προβλήματα και η κατάθλιψη είναι τα πιο συχνά ενώ ακολουθούν οι μαθησιακές δυσκολίες , τα γνωστικά προβλήματα και η βία/επιθετικότητα.

Για να συνοψίσουμε τα αποτελέσματα της ερευνάς οι δάσκαλοι πιστεύουν ότι θα έπρεπε να έχουν ειδικές γνώσεις για να την αντιμετωπίσει τέτοιων φαινομένων της οι γνώσεις που της παρέχονται δεν είναι επαρκείς. Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί έχουν ζήσει περιστατικά παιδικής κακοποίησης με πιο συχνό να είναι το φαινόμενο της σωματικής κακοποίησης το οποίο έχει αρκετά σημάδια τα οποία βοηθάνε τον εκπαιδευτικό στην αναγνώριση του είδους της κακοποίησης. Υπάρχουν της πολλοί εκπαιδευτικοί που δεν γνωρίζουν ή δεν είναι σίγουροι για το ποσό αποτελεσματικές είναι της υπηρεσίες όσο αναφορά την αντιμετώπιση τέτοιων περιστατικών. Ενώ οι δάσκαλοι προσπαθούν να μην εκθέσουν τα παιδιά ή να τα πιάσουν για να πάρουν πληροφορίες αλλά μόνο να τα καθησυχάσουν και να τα βοηθήσουν να καταλάβουν ότι μπορούν και θέλουν να τα βοηθήσουν

5.3 Προτάσεις για περαιτέρω ερευνά

Για την συνέχεια και καλύτερη ανάλυση του θέματος της ερευνάς μπορούν να γίνουν κάποιες μετατροπές στην παρούσα ερευνά με αποτέλεσμα να ελέγξουμε και τις μεταβλητές. Αρχικά θα μπορούσαμε να πάρουμε δείγμα από σχολεία της επαρχίας και τις πρωτεύουσας και να συγκρίνουμε τα δεδομένα για να δούμε εάν υπάρχει κάποια διαφορά. Επιπλέον να γίνει ερευνά σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για να δούμε εάν υπάρχουν διάφορες στον τρόπο που καταλαβαίνουν και διαχειρίζονται οι εκπαιδευτικοί τα φαινόμενα της κακοποίησης. Τέλος θα μπορούσαμε να μεγάλώσουμε το δείγμα της ερευνάς για να δούμε ποιες θα ήταν οι απαντήσεις από δάσκαλους σε όλη την Ελλάδα.

Βιβλιογραφία

Ελισάβετ.Α(2017). *Η κακοποίηση στην παιδική ηλικία. Επιδημιολογική διερεύνηση του φαινομένου βάσει ιατροδικαστικών εκθέσεων και ευρημάτων*, [Διδακτορική διατριβή αριστοτέλειο πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης].IKKE

<http://hdl.handle.net/10442/hedi/41013>

Ελληνική Εταιρεία Μελέτης και Πρόληψης της Σεξουαλικής Κακοποίησης. (2006). Πρόληψη Παιδικής Κακοποίησης: Οδηγός δράσης και τεκμηρίωσης. *World Health Organization*

https://blogs.sch.gr/kyriakou/files/2011/01/Prolipsi_paidikis_kakopoiisis_egxeiridio.pdf

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής (2020-2022). *Προγράμματα & Εφαρμογές Εργαστηρίων από την Πιλοτική Εφαρμογή & Νέες προτάσεις Φορέων*.

<https://elearning.iep.edu.gr/study/course/view.php?id=2003>

Κατσκογιάννη, Σ.(2022).*Η εμπειρία, οι στάσεις και οι αντιλήψεις των Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης για την παιδική κακοποίηση* [Πανεπιστήμιο Αιγαίου]

<http://hdl.handle.net/11610/23585>

Κόντζηλα, Μ. (χ.χ). *Η ψυχολογική βία στα παιδιά*.Paidiatriki

https://www.paidiatriki.gr/h_cuxologiki_bia_sta_paidia/

Κοντοπούλου, Μ.(2007). Παιδί και ψυχοκοινωνικές δυσκολίες: *Μια ψυχοδυναμική οπτική*. Αθήνα: Εκδόσεις Gutenberg.

Νόμος 2101/1992, Κύρωση της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα τον παιδιού, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας(ΦΕΚ 192/Α/2-12-1992)

Νόμος 3625/2007, Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και άλλες διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας(ΦΕΚ 290/Α/24-12-2007)

Νόμος 4837/2021, Πρόληψη και αντιμετώπιση περιστατικών κακοποίησης και παραμέλησης ανηλίκων, Πρόγραμμα «Κυψέλη» για την αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών σε βρεφικούς, βρεφονηπιακούς και παιδικούς σταθμούς, διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 178/Α/1-10-2021)

Νόμος 4267/2014, Καταπολέμηση της σεξουαλικής κακοποίησης και εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας και άλλες διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 137/Α/12-6-2014)

Νόμος 3500/2006, Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας και άλλες διατάξεις, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 232/Α/24-10-2006)

Νικολαΐδης Γ. (2007-2013). *Πρωτόκολλο Διερεύνησης, Διάγνωσης και Διαχείρισης Κακοποίησης και Παραμέλησης* ISBN: Παιδιών, Ινστιτούτο Υγείας του Παιδιού

<http://dkday-athin.att.sch.gr/autosch/joomla15/images/UpLoad/protokollo%20diax.pdf>

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών & UNICEF (1959). *Διακήρυξη των δικαιωμάτων του παιδιού*

http://users.uoa.gr/~nektar/history/3contemporary/universal_declaration_of_the_rights_of_the_child.htm

Πάλλης Ε. (2016) *Σωματική κακοποίηση των παιδιών: παραμέληση & ψυχική υγεία*.
Ομιλος Ευρωκλινικής

<https://www.euroclinic.gr/article/somatiki-kakopoiisi-paidion-paramelisi-psixiki-ugeia/>

Σπυρου.Δ.(2019). *Παράγοντες οικογενειακού περιβάλλοντος που συνδέονται με την κακοποίηση κατά την παιδική ηλικία*[Διπλωματική εργασία δημοκριτειο πανεπιστημιο θρακης].ΔΠΘ

<http://dx.doi.org/10.26257/heal.duth.10596>

Σταυρακης Ν.(2017). Ο ευνουχισμός στο Βυζάντιο. *Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής*,34(2), 255-260

<https://www.mednet.gr/archives/2017-2/pdf/255.pdf>

Σύνταγμα της Ελλάδας[Άρθρο 21. 7 Ιουνίου 1975](Ελλάδα)

Τσιάντης, Γ.(1993). *Ψυχική Υγεία του Παιδιού και της Οικογένειας*, (ΤεύχοςΒ').
Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη

Χατζησωτηρίου,Ε.(2022). *Παιδική Κακοποίηση: απόψεις εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης*.[ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ],ΔΠΘ

https://repo.lib.duth.gr/jspui/bitstream/123456789/15042/1/ChatzisotiriouE_2022.pdf

Aiman, N. , Irman, S. , Gilani, Babar, A. , Wagma, S. & Saira, A. (2022) dentifying child physical abuse: an overlooked issue. *Journal Khyber College of Dentistry* ,12(3),71-77

<https://journalofkcd.com/index.php/pmsrj/article/view/41>

Bloch,H. (1988). Abandonment, infanticide, and filicide. An overview of inhumanity to children. *National Library of Medicine, 142*(10), 1058-160

10.1001/archpedi.1988.02150100052024

DeMause, (1995).*The History of Childhood.*(1 st ed.). Jason Aronson, Inc.

European Union Agency For Fundamental Rights.(2015). *Εγχειρίδιο σχετικά με την ευρωπαϊκή νομοθεσία για τα δικαιώματα του παιδιού,*

<http://fra.europa.eu/el/publication/2020/egheiridio-shetika-me-tin-eyropaiki-nomothesia-gia-ta-dikaiomata-toy-paidioy>

Lascaratos J. & Effie. P.(200) Child sexual abuse: historical cases in the Byzantine Empire (324–1453 A.D.). *The International Journal,24*(8) , 1085-1090

[https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(00\)00156-3](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(00)00156-3)

Marques, N., Blizario, G. , Rocca, C. , Fabiana, S. , Barros, D. & Serafim A.(2020) Psychological evaluation of children victims of sexual abuse: development of a protocol. *Heliyon,6*(3), E03552

<https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2020.e03552>

National Research Council(1993). Understanding Child Abuse and Neglect.*The National Academies Press.*

<https://doi.org/10.17226/2117>

O'Toole, R., Webster, S. W., O'Toole, A. W., & Lucal, B. (1999). Teachers' recognition and reporting of child abuse: A factorial survey *The International Journal*, 23(11), 1083-1101

[https://doi.org/10.1016/S0145-2134\(99\)00074-5](https://doi.org/10.1016/S0145-2134(99)00074-5)

Qiawen, L., Fugang, W., & Jinhui, Y.(2021) WITHDRAWN: Impact of psychological abuse on children and social skill development. *Science Direct*

<https://doi.org/10.1016/j.avb.2021.101667>

Rosenfeld. A.& Newberger. A. (1977). Compassion vs Control: Conceptual and Practical Pitfalls in the Broadened Definition of Child Abuse. *Jama network*,237(19), 2086-2088.

doi:10.1001/jama.1977.03270460072024

Unicef(. n.d.). *Convention on the Rights of the Child*

<https://www.unicef.org/child-rights-convention/convention-text>

Walsh, K. M., Farrell, A. M., Schweitzer, R., & Bridgstock, R. S. (2005). Critical factors in teachers' detecting and reporting child abuse and neglect: Implications for practice. Final report prepared for the Abused Child Trust. *Queensland University of Technology*

Wenar, C., & Kerig, P. (2000). Developmental psychopathology: *From infancy through adolescence* (4th ed.). McGraw-Hill.

<https://www.researchgate.net/publication/27463412>

Ying, X. (2021) WITHDRAWN: The influence of psychological abuse on children's aggressive behaviour. *Science Direct*

<https://doi.org/10.1016/j.avb.2021.101705>

Ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα ερευνά:

1.Φύλο:

- Άντρας
- Γυναίκα
- Εκτός διπόλου

2.Ηλικία

- 22-30 ετών
- 31-40 ετών
- 41-50 ετών
- 51 και άνω

3. Οικογενειακή κατάσταση

- Άγαμος/η
- Παντρεμένος/η
- Διαζευγμένος/η

4.Αριθμός τέκνων

- 1
- 2
- 3
- 4 και πάνω

5.Επίπεδο σπουδών(επιλέξτε τον ανώτερο τίτλο σπουδών)

- ΑΕΙ
- Μεταπτυχιακό'
- Διδακτορικό

6.Επιμόρφωση (μπορείτε να επιλέξετε περισσότερες από μία απαντήσεις)

- Τεχνολογίες Πληροφορικής & Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.)
- Παιδαγωγικά
- Διοίκηση στην εκπαίδευση
- Ειδική αγωγή
- Ψυχολογία
- Άλλο

7.Υπηρεσιακή κατάσταση

- Μόνιμος/η
- Αναπληρωτής/τρια
- Ωρομίσθιος/α

8. Πόσα χρονιά εργάζεστε στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ;

- 1-5 έτη
- 6 -10 έτη
- 11-20 έτη
- 21-30 έτη
- Πάνω απο 30 έτη

9. Σε ποια τάξη διδάσκετε αυτό το διάστημα;

- Α' Δημοτικού
- Β' Δημοτικού
- Γ' Δημοτικού
- Δ' Δημοτικού
- Ε' Δημοτικού

- ΣΤ' Δημοτικού

10. Πόση προετοιμασία σας παρείχε το πρόγραμμα σπουδών του παιδαγωγικού τμήματος δημοτικής εκπαίδευσης σε θέματα που σχετίζονται με την παιδική κακοποίηση;

- Καθόλου
- Λίγη
- Αρκετή
- Πολύ
- Παρα πολύ

11. Πόσο σίγουροι/ες νιώθετε για σας ικανότητες σας για να αναγνωρίσετε σημάδια κακοποίησης σε παιδιά;

- Καθόλου
- Λίγο
- Αρκετά
- Πολύ
- Παρα πολύ

12. Θεωρείτε ότι είστε έτοιμοι/ες για την αντιμετώπιση περιστατικών παιδικής κακοποίησης;

- Καθόλου
- Λίγο
- Αρκετά
- Πολύ
- Παρα πολύ

13. Θεωρείτε ότι απαιτούνται εξειδικευμένες γνώσεις για την αντιμετώπιση περιστατικού παιδικής κακοποίησης;

- Ναι
- Όχι
- Δεν ξέρω/Δεν είμαι σίγουρος/η

14. Εάν έχετε τέτοιες εξειδικευμένες γνώσεις από που τις αποκτήσατε;

- Σεμινάρια Δια Βίου Μάθησης
- Προπτυχιακό Επίπεδο Σπουδών
- Μεταπτυχιακό Επίπεδο Σπουδών
- Διδακτορικό Επίπεδο Σπουδών
- Άλλο

13. Πόσο ικανοποιημένοι/ες είστε με τις δεξιότητες ενδυνάμωσης και ετοιμότητας που αποκτήσατε στη σχολή (μέσα από μαθήματα, εργασίες, σεμινάρια) σε θέματα που σχετίζονται με την κακοποίηση παιδιών;

- Καθόλου
- Λίγο
- Αρκετά
- Πολύ
- Παρα πολύ

16. Η δράση του/της εκπαιδευτικού

- Θεωρείτε ότι είναι καθήκον σας σαν εκπαιδευτικός να βοηθήσετε τα παιδιά τα οποία μπορεί να δέχονται κακοποίηση;
- Με στενοχωρεί το γεγονός της παιδικής κακοποίησης, αλλά δεν είναι ευθύνη μου να εμπλακώ καθώς δεν είμαι κοινωνικός/ή λειτουργός
- Εάν ήσασταν βέβαιοι/ες, θα αναλαμβάνατε δράση για να βοηθήσετε το παιδί το οποίο έχει πέσει θύμα κακοποίησης ;
- Εάν υπήρχε μια υποψία κακοποίησης ενός παιδιού θα το διερευνούσατε περισσότερο;
- Ως εκπαιδευτικός είμαι υποχρεωμένος/η από τον νόμο να καταγγείλω περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης/παραμέλησης που έρχονται στην αντίληψη μου;
- Εάν είστε σίγουροι/ες ότι ένα παιδί είναι θύμα κακοποίησης και ο/η εκπαιδευτικός δεν έχει προβεί σε καμία δράση νομίζετε ότι θα έπρεπε να διώκεται ποινικά;
- Πρέπει να έχω αδιάσειστα στοιχεία πριν καταγγείλω περιπτώσεις κακοποίησης/παραμέλησης παιδιού;
- Μπορεί να υπάρξουν κυρώσεις εναντίον μου αν καταγγείλω υποψία κακοποίησης/παραμέλησης παιδιού και στην συνέχεια δεν αποδειχθεί βάσιμη.

- Θα δίσταζα να καταγγείλω περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης/παραμέλησης επειδή φοβάμαι τις συνέπειες για εμένα.
- Θα δίσταζα να καταγγείλω περιπτώσεις παιδικής κακοποίησης/παραμέλησης επειδή φοβάμαι τις συνέπειες για το παιδί.

Απαντήσεις που δίνονται :

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν γνωρίζω

17. Ποια από τα παρακάτω μπορεί να είναι αίτια της κακοποίησης παιδιών; (αν επιλέξετε το “Άλλο“ παρακαλώ προσδιορίσετε)

- Ιστορικό κακοποίησης των γονέων/φροντιστών
- Η κατάθλιψη των γονέων/φροντιστών
- Η ανεργία ή/και τα οικονομικά προβλήματα
- Χρήση ουσιών
- Κοινωνική περιθωριοποίηση
- Άλλο

18. Έχετε συναντήσει στα χρόνια που δουλεύετε σαν εκπαιδευτικός στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση κάποιο περιστατικό παιδικής κακοποίησης;

- Ναι
- Όχι

19. Εάν ναι τι είδος κακοποίησης ήταν(Μπορείτε να επιλέξετε πάνω από μια απάντηση ή και καμία)

- Σωματική
- Συναισθηματική
- Σεξουαλική

20. Ποια ήταν τα σημάδια που σας βοήθησαν να το καταλάβετε;

Σωματική:

- προσπάθεια να κρύψει το σώμα του
- μελανιές
- σημάδια από εγκαύματα με ένα συγκεκριμένο σχήμα (π.χ. τσιγάρο)
- φόβος προς τους ενήλικες
- επιθετικός, αντιδραστικός χαρακτήρας
- μη επαρκείς εξηγήσεις όταν ρωτάμε για τα σημάδια
- συνεχής μειωμένη απόδοση ή πτώση στην απόδοση

Συναισθηματική

- Συχνά ψυχοσωματικά συμπτώματα π.χ. πονόκοιλο , πονοκέφαλο
- Περίεργες συναισθηματικές αντιδράσεις π.χ. όταν πρέπει να κλαίει γελάει
- Το παιδί είναι υπερβολικά παθητικό ή υπερβολικά επιθετικό
- Έχει αυτοκαταστροφικές συμπεριφορές

Σεξουαλική

- γνώσεις για σεξουαλικές πράξεις που δεν τις έχουν τα άλλα παιδιά στην ηλικία του
- σεξουαλικοποιημένο παιχνίδι με τα παιδιά ή τρόπο συμπεριφοράς προς τους ενήλικες
- πόνος στην περιοχή των γεννητικών οργάνων
- δυσκολίες στο περπάτημα
- επιθετικότητα
- χαμηλή αυτοεκτίμηση
- πτώση σχολικής επίδοσης

21. Ποιος ήταν ή θα ήταν ο τρόπος αντίδρασης σας:

- Επικοινωνία με τους γονείς
- Καταγγελία στην Αστυνομία
- Ενημέρωση της Διεύθυνσης του Σχολείου
- Επικοινωνία με Ψυχολόγο ή Κοινωνικό Λειτουργό του Σχολείου
- Καταγγελία στις αρμόδιες αρχές κοινωνικής πρόνοιας
- Άλλο

22. Σε ποια τάξη θεωρείτε ότι γίνεται ευκολότερα αντιληπτό το φαινόμενο της παιδικής κακοποίησης;

- Α' Δημοτικού
- Β' Δημοτικού
- Γ' Δημοτικού
- Δ' Δημοτικού
- Ε' Δημοτικού
- ΣΤ' Δημοτικού

Ετοιμότητα για την αντιμετώπιση περιστατικών παιδικής κακοποίησης από το σχολείο και το κράτος

23. Θεωρείτε ότι το σχολείο είναι κατάλληλα προετοιμασμένο για να ανταποκριθεί σε τέτοια φαινόμενα παιδικής κακοποίησης;

- Διαφωνώ απολύτως
- Διαφωνώ μερικώς
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ μερικώς
- Συμφωνώ απολύτως

24. Θεωρείτε ότι το κράτος έχει μεριμνήσει επαρκώς για την ευαισθητοποίηση πάνω στο θέμα της παιδικής κακοποίησης μέσα στα πλαίσια του σχολείου;

- Διαφωνώ απολύτως
- Διαφωνώ μερικώς
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ μερικώς
- Συμφωνώ απολύτως

25. Δεν υπάρχει αρκετή υποστήριξη από τη διοίκηση του σχολείου και τους/τις συναδέλφους/ισσες για θέματα που αφορούν την κακοποίηση παιδιών.

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν γνωρίζω

26. Δεν υπάρχει αρκετή υποστήριξη από τις αρχές (αστυνομικές/δικαστικές) για θέματα που αφορούν την κακοποίηση παιδιών

- Συμφωνώ
- Διαφωνώ
- Δεν γνωρίζω

27. Ποια θεωρείτε ότι θα πρέπει να είναι η στάση προς το παιδί, το οποίο έχει πέσει θύμα κακοποίησης

- Να δώσουμε έμφαση στο γεγονός ότι δεν φταίει αυτό

- Να πιέσουμε το παιδί να μας δώσει περιγραφικά της λεπτομέρειες του τι έγινε
- Να το αφήσουμε να μας πει πράγματα σιγά σιγά από μόνο του
- Να μιλήσουμε με τη διεύθυνση του σχολείου
- Να μιλήσουμε με άλλους/ες δάσκαλους/ες για να μάθουμε εάν έχουν παρατηρήσει καμία αλλαγή
- Να μιλήσουμε με τους γονείς
- Να πάμε κατευθείαν στις αρμόδιες αρχές
- Να μαζέψουμε στοιχεία που θα αποδεικνύουν την ύπαρξη της κακοποίησης
- Να μιλήσουμε μέσα στην τάξη για το φαινόμενο της κακοποίησης
- Να το πούμε στα άλλα παιδιά μέσα στην τάξη να προσέχουν την συμπεριφορά τους
- Να του πούμε ότι έχει γίνει και σε άλλα παιδιά και δεν είναι μονος/η
- Να διαβεβαιώσουμε ότι όλα θα πάνε καλά
- Να υποσχεθούμε ότι θα κάνουμε ότι καλύτερο μπορούμε

Απαντήσεις που δίνονται :

- Διαφωνώ απολύτως
- Διαφωνώ μερικώς
- Ούτε συμφωνώ ούτε διαφωνώ
- Συμφωνώ μερικώς
- Συμφωνώ απολύτως

28. Ποια από τα παρακάτω μπορεί να είναι επιπτώσεις της κακοποίησης παιδιών (αν επιλέξετε το “Άλλο“ παρακαλώ προσδιορίσετε)

- Σωματικές αναπηρίες
- Διατροφικές διαταραχές
- Κατάθλιψη
- Χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Μαθησιακές δυσκολίες
- Έντονα ψυχολογικά προβλήματα
- Βία/Επιθετικότητα
- Χρήση ουσιών
- Γνωστικά προβλήματα
- Άλλο

